

VNF

2017

avisi 4

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAA-SUOMI YHDISTYS

aviisi
4

Inhoud

Van het bestuur	3
Agenda.....	6
Finland 100 jaar: IX 1997 - 2007 - Voortzetting van de opgaande lijn	8
Column: Op de boot	19
Finse beelden, muziek en film bij Sijthoff Cultuur	22
Blauwwit Finland.....	24
Het stille volk.....	28
Herinneringen aan Finland, 1958-1964	30
De Zweeds-Finse adellijke familie Ållongren	38
Column: Straatnamen	48
Bericht uit Finland.....	51
Activiteiten in Haarlem rondom de Finse reus Daniël Cajanus	56

Colofon

Jaargang 26 (2017), nummer 4

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Räty (Fins)
aviisi@vnf.nu

Corrector Fins

Mikaela Kätro

Eindverantwoording het bestuur

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

Via ASB drukwerk-
begeleiding

Oplage 550

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi (2018-1, i.p.v. Aviisi 5 verschijnt dit jaar ons jubileumboek) kan per e-mail voor 1 januari 2018 aan de redactie gezonden worden:
aviisi@vnf.nu.

Kopij graag als Word-document aanleveren.

Beelden graag los bijleveren, in de hoogst beschikbare kwaliteit.

Veel of grote bestanden liefst via www.wetransfer.com

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs.

De redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter

Marjo Kool, voorzitter@vnf.nu

Vice-voorzitter

Daniël Loos, aviisi@vnf.nu

Secretaris, social media

Jussi Virtanen, socialmedia@vnf.nu

Penningmeester

Marco Blankestijn, penningmeester@vnf.nu

Webmaster

Willem Mulder, 98willemmulder@gmail.com

Erelid

Ambassadeur van Finland, mevr. Katri Viinikka

Ledenadministratie & secretariaat

Gerard Rijse, info@vnf.nu

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Van het bestuur

Beste leden van de VNF,

Velen van ons zullen mooie herinneringen hebben aan Juhannus, met kokko, goed eten en drinken, goede muziek, sauna en een duik in het meer. Eind juni bleek dat het vieren van de zonnewende ook in hartje Rotterdam een memorabele gebeurtenis kan zijn. Het vreugdevuur en het meer moesten we er zelf bij bedenken, maar de midzomerviering in het Finse Huis, met muziek van het Duo Tšuhnat en kantelespeler Henk Greuter was een zeer geslaagd en feestelijk evenement.

Sedertdien zijn de dagen weer gaan lengen en inmiddels is de vakantietijd weer ten einde. Zelf waren wij naar de Franse Alpen om te wandelen, schaapskuddes te bezoeken en een muziekfestival bij te wonen. Dit laatste betrof voor-

al Franse muziek, uitgevoerd in kleine kerkjes en zalen, maar tot mijn verrassing hadden vele Finse musici de weg naar de Franse bergdorpjes gevonden en waren ook Finse componisten ruim vertegenwoordigd. Zo klonk er kamermuziek van Sebastian Fagerlund en Kaija Saariaho en een zeer inventief stuk voor viool en elektronica van een nieuwe rising star, Sampo Haapamäki – ik voorspel dat we daar nog veel van zullen gaan horen. Zo blijkt maar weer eens: de Finse cultuur is meer dan ooit internationaal georiënteerd, je kunt dus ook naar een uithoek van Frankrijk gaan om geweldige Finse muziek te ontdekken.

We hebben in dit jubileumjaar nog veel om ons op te verheugen. Het aanbod aan concerten, lezingen, tentoon-

Daniël Loos

3

Johtokunnalta

Hyväät yhdistyksemme jäsenet,

Meistä monila on hyviä muistoja juhanuksesta kokkoineen, herkullisine ruokineen ja juomineen hyvän musiikin säestyksellä unohtamatta sauna ja pulahdusta viileään järveen. Kesäkuun lopussa vuoden pisimmän päivän juhliminen Rotterdamissa osoittautui myös mieleenpainuvaksi ja muistorikkaaksi. Kokon loimu ja järvimaisema jäivät mielikuvituksen varaan, mutta Tšuhnat-duon musisoinnin ja Henk Greuterin kanteleensoiton ansiosista juhlan vietto onnistui ilman niitäkin.

Päivän pituus on jo lyhentynyt niistä ajoista ja lomatkin ovat jo takana pääin. Itse vietimme lomamme vaeltelemalla Ranskan Alpeilla lammaslaumojen keskellä, sekä paikallisia musiikkifestivaaleilla. Pienis-

sä idyllissä kirkossa ja saleissa esitettiin **Herfst | Syksy** (Pallastunturi, DL) pääasiassa ranskalaista musiikkia, mutta yllätykseksemme myös suomalaiset musikantit suomalaisine sävellyksineen olivat löytäneet tiensä näille vuorenrinteille. Niinpä saimme nauttia Sebastian Fagerlundin ja Kaija Saariahon kamarimusikista

Koepelkerk Amsterdam, schilderij Ben Viegers.

stellingen, theater en dergelijke met een Fins tintje is groot. Graag wijs ik ook op de najaarsactiviteiten van Sijthoff Cultuur in Leiden – hier staan in oktober op het programma: een reisverslag/lezing door Fred

sekä uuden nousevan kyyvin, Sampo Haapamäen, kekseliäästä viulu- ja elektroniikkasävellyksestä – ja veikkaan, että hänen tulemme kuulemaan enemmänkin tulevaisuudessa. Nämä osoittautuivat jälleen kerran, miten suomalainen kulttuuri on enemmän kuin koskaan orientoitunut maailmalle. Siihen voi yllättäen törmätä jopa Ranskan syrjäisimmillä Alppiseuduilla.

Tänä erityisenä juhlavuotena on vielä paljon mukavia tapahtumia odottavissa. Suomalaisaiheisten konserttien, luentojen, näytelyiden, teatterin ja muiden kulttuuritapahtumien kirjo on laaja. Haluan kiinnittää tässä erityistä huomiota Leidenin Sijthoffin lokakuun kulttuuritapahtumiin: Fred Geerssin matkakertomus-luentoon, Suomen taideteoksien, Sibeliuksen ja Rautavaaran musiikkiesityksiin sekä Kaurismäen filmihin (tapahtumat luettavissa tapahtumakalenterissamme sivulla 22).

Geers, Finse kunstbeschouwing, muziek van o.a. Sibelius en Rautavaara en films van Kaurismäki (zie agenda en pagina 22).

En we hebben natuurlijk onze eigen activiteiten. Het jubileum-onafhankelijkfeest op zaterdag 9 december van de Finnish Dutch Chamber of Commerce, de Finse ambassade, het Finse Huis en VNF samen belooft een grootse happening te worden. Het vindt plaats in de Koepelkerk te Amsterdam.

Ondertussen wordt door een groot team van redactieleden, auteurs en vertalers nog hard gewerkt aan het jubileumboek, dat in november in plaats van Aviisi 5 zal verschijnen.

Ik wens iedereen een goede herfst,

Daniël Loos, vice-voorzitter VNF
aviisi@vnf.nu

Näiden lisäksi meillä on myös omat tapahtumamme. Lauantaina 9. joulukuuta vietämme yhdessä Finnish Dutch Chamber of Commerce:n, Suomen suurlähetystön ja Rotterdam Suomen Merimieskirkon kanssa suurellisemmin juhlavuoden itsenäisyyspäivää Amsterdamissa Koepelkerk-kirkossa.

Mainittakoon lopuksi, että on olemassa ryhmä koostuen Aviisin toimittajista, kirjoittajista ja kielenkääntäjistä, joka pakertaa Aviisin juhlavuoden kunniaksi tehtävän julkaisun parissa. Se lähetetään Aviisin numero viiden sijasta.

Lopuksi haluan toivottaa kaikille mukavaa syksyä.

Daniël Loos, Alankomaat-Suomi
Yhdistyksen varapuheenjohtaja
aviisi@vnf.nu

PENTIK®

Pentik brengt
de natuur
naar je toe!

Pentik Utrecht
Oudkerkhof 38
3512 GL Utrecht
030 - 737 1275
utrecht@pentik.nl
www.pentik.nl

Agenda

Datum, tijd	Evenement Tapahtuma	Locatie, adres
24.9, 11:00	Finland 100 Utrecht String Quartet Sibelius, Sallinen, Tchaikovsky www.utrechtstringquartet.com	Muzenforum, Bloemendaal
1.10, 15:00	Finland 100 Utrecht String Quartet Sibelius, Sallinen, Beethoven www.utrechtstringquartet.com	Kerk aan Zee, Muiderberg
6-10, 20:30	Maria Kalaniemi & Eero Grundström: Tango Trouzers (video's Elina Brotherus) www.senghor.be	de Senghor, Brussel
7-10, 21:30	Maria Kalaniemi & Eero Grundström: Tango Trouzers (video's Elina Brotherus) www.dedoelen.nl	De Doelen, Rotterdam
8-10, 15:00	Maria Kalaniemi & Eero Grundström: Tango Trouzers (video's Elina Brotherus), korzo.nl	Korzo Theater, Den Haag
11-10, 20:15	Kamus Kwartet Fagerlund - nieuw werk (opdracht van het Concertgebouw), Grieg - Strijkkwartet 2, Sibelius - Strijkkwartet 'Voces intimae'; www.concertgebouw.nl	Concertgebouw, Amsterdam
23-10, 20:00	Apocalyptica: Four cellos play Metallica, www.carre.nl , www.apocalyptica.com	Carré, Amsterdam
24-10, 20:00	Fred Geers: Finland , lezing/reisverslag, www.sijthoff-leiden.nl	Sijthoff Cultuur, Leiden
26-10, 19:30	Omnium Gatherum + Skálmöld + Stam1: Death metal uit Finland en IJsland, www.p60.nl	P60, Amstelveen
28-10, 15:00	Kunstgesprek: De kracht van verbeelding , een ontdekingsreis door Finse kunst o.l.v. Ilona van der Nat, www.sijthoff-leiden.nl	Sijthoff Cultuur, Leiden
28-10, 17:30 - 23:30	Film: De Arbeiderstriologie (Työläistriologija) van Aki Kaurismäki, www.sijthoff-leiden.nl	Sijthoff Cultuur, Leiden
29-10, 15:30	Liederen van Sibelius, Grieg & Mussorgsky door Marc Pantus, bas-bariton en Daan Boertien, piano, www.sijthoff-leiden.nl	Sijthoff Cultuur, Leiden
1-11, 20:30	Finland 100 Finse kamermuziek leden Rotterdams Philharmonisch Orkest: Hypyt (Finse volksdans), Rautavaara - Hypyt, Notturno & Dithyrambos, Melartin - Strijktrio, Sallinen - Introductie en Tango ouverture, Sibelius - Strijkkwartet 'Voces Intimae', www.dedoelen.nl	De Doelen, Rotterdam
9-11, 19:00	Sunrise Avenue - www.sunriseave.com - Uitverkocht!	Melkweg, Amsterdam
12-11, 12:00	Finland 100 Finse kamermuziek leden Rotterdams Philharmonisch Orkest: Hypyt (Finse volksdans), Melartin - Strijktrio, Sibelius - Strijkkwartet 'Voces Intimae', www.dedoelen.nl , www.finland100.nl	Museum Boijmans-van Beuningen, Rotterdam
17-11	Finland 100 Fins berkenbos in Park21 (Landgoed Kleine-Vennep), www.finland100.nl	Nieuw-Vennep
24-11, 20:00	Lezing: De Kalevala door Karel Post Uiterweer, www.sijthoff-leiden.nl	Sijthoff Cultuur, Leiden
26-11, 15:00	Finland 100 Utrecht String Quartet Sibelius, Sallinen, Beethoven www.utrechtstringquartet.com	Maartenskerk, Doorn
26-11, 15:30	Mozart, Martinen en Brahms door het Maris Kwartet , www.sijthoff-leiden.nl	Sijthoff Cultuur, Leiden
17-11 t/m 26-11	Finse Kerstmarkt , precieze data en tijden, zie: finsekerstmarkt.nl	Finse Huis, Rotterdam
6-12 t/m 18-12	Finland 100 The White Cube Leve Finland, expositie van 19 hedendaagse kunstenaars, waarvan 7 Finnen, www.stichtingwhitecube.nl	Stadskantile, Alkmaar Noorderkade 1027
6-12, 20:15	Liza Ferschman & Friends Sebastian Fagerlund & Franz Schubert: Octetten, www.concertgebouw.nl	Concertgebouw, Amsterdam
9-12	Finland 100: Fins Onafhankelijkheidsfeest Suomen itsenäisyyspäivän juhla	Koepelkerk, Amsterdam

Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu.

Alankomaat-Suomi Yhdystyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu.

www.vnf.nu

Oproep: uw e-mailadres

Het kan zijn dat u ons nooit een e-mailadres heeft doorgegeven of dat wij nog een oud e-mailadres van u hebben.

Geef dit dan door aan het secretariaat, zodat u altijd onze nieuwsbrieven, uitnodigingen en dergelijke ontvangt.

info@vnf.nu

Voi olla, ettei meillä ole teidän e-mail osoitettanne.

Jotta voisimme lähettää uutiskirjeitämme, kutsuja yms, ilmoittakaan e-mail osoitteenne yhdistyksemme sihteerille.

info@vnf.nu

Rectificatie

In de vorige Aviisi is op pagina 38 een fout geslopen: de kantelespeler op de foto is niet Antti Rantonen (1877-1961), maar Teppana Jänis (1854-1921). Hierbij een foto van Antti Rantonen:

Korjaus

Viime Aviisin numerossa sivulla 38 oli virhe: kuussa oleva kanteleen soittaja ei ole Antti Rantonen (1877-1961), vaan Teppana Jänis (1854-1921). Ohessa Antti Rantosen kuva:

Het jubileumboek, het ideale cadeau en relatieschenk

Finland 100 jaar onafhankelijk. Een prachtig boek van 288 pagina's vol foto's en 16 boeiende artikelen over geschiedenis, cultuur en maatschappij.

Het boek verschijnt in november en is dus prima geschikt als kerstcadeau of relatieschenk. Leden krijgen een boek gratis i.p.v. Aviisi-5. Méér exemplaren à € 30,- incl. verpakkings- en verzendkosten kunt u bestellen via info@vnf.nu. Vermeld in de mail duidelijk uw naam, adres en hoeveel extra boeken u wenst te ontvangen.

7

Juhlakirja, mainio (liike) lahja idea

Itsenäinen Suomi 100 vuotta. Hieno, 288 sivua sisältävä kirja, joka on täynnä kuvitusta ja kuuksitoista mielenkiintoista historiaa, kulttuuria ja yhteiskuntaa käsittelevää artikkelia.

Kirja julkaistaan marraskuussa, joten sitä voidaan antaa joulu- tai liikelahjana. Yhdistysemme jäsenille kirja annetaan ilmaiseksi Aviisin numero 5:n siasta. Lisäkappaleita voi tilata 30 € kappalehintaan sisältäen pakaus- ja lähetyskulut osoitteesta info@vnf.nu. Ilmoitathan sähköpostissasi nimesi, osoitteesi ja montako kirjaa haluatte tilata.

VNF

LOKAKUU OKTOBER 2017

aviisi 4

LOKAKUU OKTOBER 2017

aviisi 4

IX De periode 1997 - 2007: Voortzetting van de opgaande lijn

Jacques
Groenendijk

Deze periode van tien jaar in de Finse geschiedenis kenmerkte zich door een voortzetting van de opgaande lijn van de kenniseconomie en een naar buiten tredend, modern land dat zijn positie als welvaartsstaat wilde bevestigen. De aansluiting bij de EU met daarna de invoering van de euro, rust aan het politieke front, veel aandacht voor innovatie en bedrijven als Nokia die een wereldwijde positie veroverden, hebben Finland een stabiele basis gegeven. De inwoners profiteerden hiervan door de ruime werkgelegenheid en een toename van hun besteedbaar inkomen, waardoor er meer uitgegeven

kon worden aan duurzame goederen. Het consumentenvertrouwen bevond zich in een positieve flow.

Regering

Het presidentschap in deze periode was achtereenvolgens in handen van Martti Ahtisaari (SDP) van 1994-2000 en zijn opvolgster, de elfde president van Finland, Tarja Halonen (SDP) van 2000-2012. Halonen werd daarmee het eerste vrouwelijke staatshoofd van Finland.

Minister-president in deze periode waren Paavo Lipponen (SDP) 1995-2003 en Matti Vanhanen (Centrum Partij) 2003 - 2010. Parlementaire verkiezingen werden

gehouden in 1999, 2003 en 2007. In maart 2000 is een nieuwe wet aangenomen die de binnenlandse politieke bevoegdheden van de president beperkte en de minister-president meer macht in de landelijke politiek gaf.

Politieke geschiedenis

De centrum linkse politieke partij van Finland, de sociaaldemocratische partij (SDP), leverde in deze periode dus de presidenten en tevens de minister-president voor de periode 1995-2003. Op 16 maart 2003 zijn in Finland algemene verkiezingen gehouden. De liberale Centrumpartij behaalde 55 parlementszetels, terwijl de SDP bleef steken op 53 zetels. Tezamen met de Zweedse Volkspartij (liberaal), die de omvangrijke Zweedse minderheid in Finland vertegenwoordigt en 8 zetels behaalde, vormden deze drie partijen de nieuwe regering. Het nieuwe kabinet steunde op 117 zetels in het 200 leden

Martti Ahtisaari en zijn vrouw bij zijn aanstelling als president. |
Martti Ahtisaari vaimoineen presidentin virkaanastuajaisissa.

tellende parlement. Na een korte interim periode werd op 24 juni 2003 Matti Vanhanen (van de Centrumpartij en voormalig minister van Defensie) benoemd tot minister-president van Finland. Hij volgde Paavo Lipponen van de sociaaldemocratische partij op. Paavo Lipponen werd verkozen tot de nieuwe voorzitter van het Finse parlement, de 'Eduskunta'. Hij speelde in die functie een actievere rol in de Finse politiek dan zijn voorgangers.

Tarja Halonen, President van Finland. | Tarja Halonen, Suomen presidentti.

Kommunismen hajoamisen jälkeen Suomen ei enää ollut pakko pysyä neutraalina Neuvostoliiton määräysten mukaan. Suomi hyväksyttiin vuonna 1995 EU:n jäseneksi, ja vuonna 2002 Suomi liittyi myös euroalu-

IX Ajanjakso 1997 - 2007: Nousukausi

Tämän kymmenvuotiskauden aikana Suomen historiaan jätti jälkensä tietoon perustuvan ekonomian nousukiito. Maa pyrki näytäytymään ulkomaille nykyäikaisena, ja halusi vahvistaa asemaansa hyvinvointivaltiona. Liittyminen Euroopan Unioniin, euron käyttöönotto, rauhallinen poliittinen tilanne, sekä laaja huomio innovaatiolle ja Nokian kaltaisille maailmanlaajuisille yrityksille takasivat Suomelle vankan perustan. Maan kansalaiset hyötyivät uusista työmahdollisuuksista ja tulojen kasvusta, joka mahdollisti investoinnin kestohyödykkeisiin. Kuluttajaluottamuksen virta oli positiivinen.

Hallitus

Kyseisellä ajanjaksolla presidentteinä toimivat ensin Martti Ahtisaari (SDP) vuosina 1994-2000, ja sen jälkeen Tarja Halonen (SDP) vuosina 2000-2012. Halosta tuli maan ensimmäinen naispresidentti.

Pääministereinä toimivat Paavo Lipponen (SDP) vuosina 1995-2003 ja hänen seuraajansa Matti Vanhanen (Keskusta) vuosina 2003-2010. Parlamenttivaalit pidettiin vuosina 1999, 2003 ja 2007. Maaliskuussa 2000 hyväksyttiin uusi laki, joka rajoitti presidentin poliittisia voimia, ja antoi pääministerille enemmän valtaa koskien maan politiikkaa.

Martti Ahtisaari en Paavo Lipponen. | Martti Ahtisaari ja Paavo Lipponen.

Finland was na de val van het communisme niet meer verplicht zich te houden aan een beleid van neutraliteit volgens de definitie van de Sovjet-Unie. Nadat Finland in 1995 tot de EU was toegetreden, volgde in 2002 toetreding tot de eurozone. Vanaf 1 januari 2002 kreeg Finland de euro als wettig betaalmiddel, terwijl de andere twee Scandinavische EU-landen, Zweden en Denemarken, vasthielden aan hun bestaande valuta, de kroon. Ondanks dat

eeseen. 1. tammikuuta 2002 eurosta tuli lakisääteinen maksuvaluutta, kun taas kaksi muuta pohjoista EU-maata, Ruotsi ja Tanska, pitäytyivät omissa valuutoissaan, kruunuissa. Vaikka Suomen itäinen naapuri Venäjä olikin nänä vuosina siirtynyt kommunismista kapitalismiin, eli Suomi nyt poliittisen vaakauden aikakautta, jonka aikana hallitukset palvelivat täydet neljä vuotta. Suomi pysyi pohjoismaisen mallin mukaan hyvinvoitivaltiona, ja oli jo aiempina vuosina ryhdyntyn kustannuksia hillitseviin toimenpiteisiin.

Sisäpolitiikka

Eräs perättäisten hallitusten tärkeimmistä tavoitteista ja prioriteeteista oli työttömyyden alentaminen (14,2% vuonna 1997). Työttömyyden kasvu oli suora seurauksena aapureiden markkinoiden romahdusta. Investointi rakentamiseen, koneisiin, latteisiin ja laivanrakennukseen lisääntyi mittavasti tämän vuosisadan alussa, ja tä-

haar oostelijke buur Rusland in deze jaren de overgang had gemaakt van het communisme naar het kapitalisme, beleefde Finland een periode van politieke stabilité waarbij de regeringen hun volledige vier jaar uitzaten. Finland bleef een welvaartsstaat volgens het Noordse model, en had in de voorafgaande jaren stappen ondernomen om te voorkomen dat daarmee verband houdende kosten escaleerden.

Binnenlands beleid

Een belangrijke doelstelling van de opvolgende regeringen was het geven van prioriteit aan het terugdringen van de hoge werkloosheid (14,2% in 1997), een direct gevolg van het instorten van de markt met het oosten. Uitgaven en investeringen, voornamelijk in de bouw, installaties, machines en scheepsbouw zijn vanaf het begin van deze eeuw fors toegenomen en hebben de economische groei versneld. Het aandeel van de weinig ar-

mä lisäsi ekonomista kasvua. Vähemmän raskaan maatalouden ja muiden vastaanvien sektoreiden osa bruttokansantuotteesta laski 5 prosentista vuonna 1994, 2,2 prosenttiin vuonna 2006.

Vuonna 2003 valitut kolme hallituspuoluetta päättivät muun muassa koko-naisverotuksen madaltamisesta 1,12 miljardilla eurolla, ja etenkin tuloverotusta haluttiin madaltaa. Myös yritysverotusta kevennettiin.

Uusi hallitus toivoi voivansa hallituskaudensa aikana luoda 100 000 uutta työpaikkaa. Pitkäaikaisiyyöttömien kouluttamista pidettiin tärkeänä. Alle kymmenvuotiaiden lasten vanhemmille luotiin mahdollisuksia lyhyempiin työpäiviin, ja uhkaavaa työvoimapulaa silmälläpitääne luotiin uusi maahanmuutto-ohjelma. Työllisyysaste kasvoi hyvin työtilanteen ja matalamman verotuksen johdosta, ja tämä puolestaan johti reaalitulojen kasvuun. Vuoteen 2007

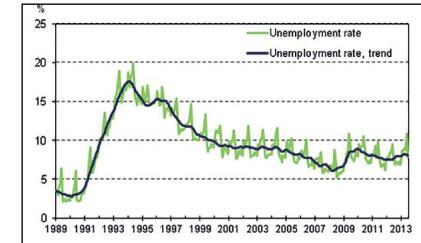
beidsintensieve landbouw en aanverwanten sectoren in het nationaal product is van 5% in 1994 gedaald tot 2,2% in 2006.

De drie regeringspartijenpartijen die in 2003 gekozen waren, zijn onder meer overeengekomen dat gedurende hun vierjarige regeerperiode de totale belastingen met 1,12 miljard euro verlaagd zouden worden zelf niet kon leveren (COMECON was de zogenoemde Raad voor Wederzijdse Economische Hulp, die bestond uit de voormalige Oostbloklanden, onder leiding van de Sovjet-Unie). Met de val van het communisme en het ineinstorten van de Sovjetconomie verloor Finland dit quasi monopolie en heeft ook de Finse economie een flinke klap gekregen met een toenemende werkloosheid. Mede door toedoen van de toetreding tot de EU trok de economie langzaam aan en in de tweede helft van de jaren 1990 kreeg de Finse producent van mobiele telefoons Nokia, een wereldwijde reputatie. Dank-

mennessä työttömyysprosentti oli laskenut noin kahdeksaan prosenttiin. Keskimääräinen vuotuinen inflaatio vuosien 1998-2007 välillä nousi 1,4 prosentista 2,51 prosenttiin.

Talous

Suomen talous oli kymmenien vuosien ajan kestäneen kommunismivallan aikana muokkaantunut tuottamaan erilaisia tuotteita, muun muassa koneita, joita COMECON-markkinat eivät itse pystyneet tuottamaan (COMECON, eli keskinäisen taloudellisen avun neuvosto, oli Neuvostoliiton johtama entisten itäblokin maiden talousyhteisö ja vastine Euroopan talousyhteisölle). Kommunismin kaatumisen, ja Neuvostotalouden romahdamiisen vuoksi Suomi menetti näennäismonopolinsa, ja maan talous sai siipeensä työttömyyden nousun vuoksi. Euroopan Unioniin liittymisen jälkeen

Werkeloosheidspercentages. | Työttömyysprosentti.

zij de ontwikkeling van de telefooncommunicatie en biotechnologie en door de toename van buitenlandse investeringen bleef Finland de opgaande lijn behouden.

Intensievere contacten met Nederland leidden tot steeds verder toenemende economische betrekkingen. Nederland werd de tweede buitenlandse investeerder in Finland. Het ging daarbij onder andere om bedrijven in de maritieme sector en de sectoren voor energie, afvalverwerking en voedingsmiddelen. In deze periode waren Rusland, Duitsland en Zweden de belang-

maan talous alkoi hitaasti parantua, ja 1990-luvun toisella puoliskolla suomalainen matkapuhelinvalmistaja, Nokia, sai maailmanlaajuista mainetta. Televiestinnän ja bioteknologian kehityminen, sekä ulkomaaninvestointi auttoi Suomen talouden kasvun ylläpidossa.

Intensiivisemmat välit Alankomaiden kanssa johtivat lisääntyviin taloudellisiin vuorovaikutuksiin. Alankomaista tuli toinen Suomeen sijoittanut ulkomaa. Sijoituskohteita olivat muun muassa vedenkulkuala, energiasektori, jätteenkäsittely, ja elintarvikeala. Tuohon aikaan Venäjä, Saksa ja Ruotsi olivat Suomen tärkeimmät kauppakumppanit. Alankomaat oli listalla neljäntenä. Tärkeimmät vientituotteet Suomesta Alankomaihin olivat rauta ja teräs, paperi ja kartonki, puu ja elektroniikkalaitteita. Alankomaat taas vei Suomeen ammuksia, vihanneksia ja hedelmiä, sekä lääkkeitä ja elektroniikkaa.

Nokia's uit de oude doos. | Vanha Nokialainen.

rijkste handelspartners van Finland, met Nederland op de vierde plaats. De belangrijkste Finse exportproducten naar Nederland waren: ijzer en staal, papier en karton, hout en elektronische apparatuur. Nederland exporteerde vooral schroot, groenten en fruit, geneesmiddelen en elektronica.

Millenniumwisseling

De millenniumwisseling heeft voor veel extra werk en kosten gezorgd. Bij continuurbedrijven, chemische installaties, drinkwa-

Vuosituhanne vaihtuminen

nen toi mukanaan paljon lisätöitä ja kuluja. Jatkuvassa toiminnassa olevat tehtaat, kemiantehtaat, vesilaitokset, sähkölaitokset, kauppojen ja yritysten kassa- ja hallinnolliset järjestelmät, ja muut vastaanotat olivat uudenvuoden yönä varustautuneet tupahenkilöstöillä, ja hätäsysseemit olivat käytövalmiina. Sama koski kriittisiä järjestelmiä. Vaikka etukäteen spekuloitiin, että ongelmat tulisivat olemaan suuria, ei Y2K lopulta aiheuttanutkaan pelättyjä ongelmia. Etukäteen valmistautuminen ja testaaminen viikonloppuna 1999-2000 auttoivat useimpia tietokoneita toimimaan ongelmitta myös uudella vuosituhannella.

Euroaikaan siirtyminen

Eräs vuosien 1998-2007 suurimpia operaatioita oli markasta euroon siirtyminen. Ongelma ei ollut pelkästään fyysisen valuutan vaihtuminen: markan hyvästele-

terbedrijven, elektriciteitscentrales, kassa- en administratieve systemen van winkels en bedrijven en dergelijke waren er in de millenniumnacht vaak dubbele ploegen personeel aanwezig en stonden noodsystemen startklar. Zo ook bij de leveranciers van kritieke besturingssystemen. Hoewel een en ander groots in het nieuws is geweest, heeft de millenniumbug uiteindelijk veel minder problemen veroorzaakt dan vooraf werd gevreesd. Door de speciale aandacht vooraf en testen tijdens het weekend van 1999 naar 2000 konden de meeste computers in de nieuwe eeuw weer probleemloos functioneren.

De introductie van de euro

Een van de meest ingrijpende operaties in het tijdvak 1998-2007 was de introductie van de euro. Niet alleen vanwege de fiscale invoering, maar het liet ook emotioneel de bevolking niet onberoerd door het afscheid van de markka. Overigens

minen herätti kansassa myös voimakkaita tunteita. Suurin osa kansasta oli kuitenkin euroon siirtymisen puolella.

1. tammikuuta 1999 Suomi siirtyi kymmenen muun Euroopan maan kanssa käyttämään euroa käteismaksuissa. Vielläisen vaihtokurssin mukaan 1 euro oli 5,94573 markkaa. 28. helmikuuta 2002 eurosta tuli Suomen ainoa virallinen maksuväline. Suomessa eurokolikoilla oli kolme eri mallia, kolmella pienimmällä kolikolla oli kaikilla sama malli. 1 ja 2 euroon kolikko oli omat mallinsa. Pienimmät ja keskikokoiset kolikot suunnitteli Heikki Häiväoja. 1 euron kolikon suunnitteli Pertti Mäkinen, ja 2 euron kolikko taas oli Raimo Heinon käsialaa. Kaikki kolikkoihin on lyöty EU:n 12 tähteä, sekä painovuosi. Pian euroon siirtymisen jälkeen päätettiin, että Suomi luopuisi 1 ja 2 centin kolikoista. Sittemmin niitä on painettu vain rahasarjoja varten, ja ne ovatkin keräilijöiden suosiossa. Maksuliikenteessä summat pyöristetään lähipääin 5 centtiin.

was het overgrote deel van de Finnen het wel eens met de komst van de euro.

Op 1 januari 1999 voerde Finland, samen met tien andere Europese landen, de euro in voor girale betalingen. De officiële wisselkoers was 5,94573 markka voor 1 euro. Vanaf 28 februari 2002 is de euro het enige wettige betaalmiddel geworden. De Finse euromunten hadden drie verschillende ontwerpen, waarbij de zes munten met de kleinste waarden allemaal hetzelfde ontwerp kregen. De munten van 1 en 2 euro hebben dus elk een verschillend ontwerp. Het ontwerp voor de kleinste en middelste serie is geleverd door Heikki Häiväoja. De munt van 1 euro is van de hand van Pertti Mäkinen en die van 2 euro van Raimo Heino. Alle drie de ontwerpen bevatten de 12 sterren van de EU en het jaar waarin ze geslagen zijn.

Spoedig na de invoering van de euro werd besloten de munten van 1 en 2 cent niet meer te gebruiken. Ze zijn daarna en-

kel nog geslagen voor muntensets, en zijn bij verzamelaars dus zeer gewild. De bedragen in het betalingsverkeer werden afgerond op 5 cent.

Sociale geschiedenis

Begin 1998 had Finland 5,15 miljoen inwoners; de bevolking in 2007 bedroeg circa 5,3 miljoen inwoners. In deze 10 jaar is het aantal inwoners dus licht gestegen. Het aantal buitenlandse ingezetenen is in deze periode met circa 50.000 toegenomen, waarvan iets minder dan de helft uit de voormalige Sovjet-Unie.

De Finse verzorgingsstaat biedt gratis onderwijs en de staat betaalt voor het grootste deel de gezondheidsgerelateerde kosten. Gelijkheid voor mannen en vrouwen is normaal, maar ook belangrijk, wat goed tot uiting komt in een vrouwelijke president. Volgens UNICEF staat Finland op de vijfde plaats op de wereldgezondheidsindex voor kinderen.

Coupures Fins geld en Eurobiljetten. | Suomen valuttaa ja euroseteleitä.

asukasluku oli noin 5,3 miljoonaa. Kymmenen vuoden aikana maan asukasluku siis kasvoi jonkin verran. Ulkomaalaisia tuli tuona aikana maahan noin 50 000, ja heistä hieman alle puolet tuli entisestä Neuvostoliitosta.

Suomalainen hyvinvointivaltio tarjoaa ilmaisen koulutuksen, ja valtio maksaa myös suurimman osan terveydenhoito-maksuista. Tasa-arvo naisten ja miesten välillä koetaan normaaliksi, mutta myös tärkeäksi: naispresidentti on tästä hyvä esimerkki. UNICEFin mukaan Suomi sijoittuu viidenneksi lasten terveysindeksissä.

Vuosina 1998-2007 uskonnottomien/uskonnollisesti rekisteröimättömien asukkaiden määrä kasvoi noin yhdestätoista prosentista kuuteentoista prosenttiin. Erityisesti Suomen Evankelis-Luterilaisen kirkko menetti seuraajia. Muiden kirkkojen asema pysyi joko samana, tai niiden seuraajamäärät kasvoivat hillitysti.

Samallahdenmäki begraafplaats. | Sammallahdenmäen röykkihaudat.

In de periode 1997-2007 nam het aantal niet-religieuze/niet-geregistreerde inwoners toe van circa 11% tot 16%. Het is vooral de Evangelisch-Lutherse Kerk van Finland die het aantal geregistreerde aanhangs zag teruglopen. De andere kerken bleven stabiel of stegen in beperkte mate.

In 2004 werd het bisdom van Espoo opgericht, en werd het een suffragaan bisdom ten opzichte van het aartsbisdom van Turku.

Vuonna 2004 perustettiin Espoon hiippakunta. Sen johtaja, piispa, toimii Turun arkkipiispaan alaisuudessa.

Kulttuurihistoria

Vuonna 1999 Samallahdenmäen röykkihaudat lisättiin UNESCO:n maailmanperintölueteloon. Samallahdenmäki sijaitsee Satakunnassa Raumalla, entisen Lapin kunnan Kivikylässä, ja se on peräisin pronssikaudelta (1500-500 e.a.a.). Alueella on yli 35 röykkömäistä graniittihautaa, ja ne tarjoavat ainutlaatuista tietoa yli 3000 vuotta sitten vallinneista Pohjois-Eurooppalaisista hautajaismenoista, sekä sosiaalisista ja uskonnollisista asetelmista.

Vuonna 2000 Helsinki täytti 450 vuotta, ja se oli myös Euroopan kulttuuripääkaupunki.

Keskiviikkona 16. heinäkuuta 2003 Rolling Stones järjesti ainutlaatuisen konsernin Helsingin Olympiastadionilla.

Culturele geschiedenis

In 1999 werd de begraafplaats Samallahdenmäki toegevoegd aan de lijst van het UNESCO Werelderfgoed. Deze begraafplaats gelegen in het dorpje Lappi in zuidwest Finland, dateert uit de bronstijd in Scandinavië (1500-500 voor Chr.). Dit gebied geeft met meer dan 35 granieten graven in de vorm van steenhopen een uniek inzicht in de funeraire praktijken en sociale en religieuze structuren van Noord-Europa van meer dan 3000 jaar geleden.

In 2000 was Helsinki, dat toen 450 jaar bestond, de culturele hoofdstad van Europa.

Op woensdag 16 juli 2003 hebben The Rolling Stones een voor Finland uniek optreden verzorgd in het Olympisch Stadion in Helsinki.

Op zaterdag 20 mei 2006 won Finland in de Griekse hoofdstad Athene de 51e editie van het Eurovisiesongfestival met het nummer *Hard Rock Hallelujah* van de he-

Lauantaina 20. toukokuuta 2006 Suomi voitti Ateenassa Euroviisujen 51. laulukilpailun, Voittajakappale oli hevimetalli/hardrockhytte Lordin 'Hard Rock Hallelujah'. Finaalin jälkeisenä perjantaina noin 70 000 suomalaisista toivotti hirviöksi pukeutuneet yhteen jäsenet sankareina terveutulleksi Helsingiin. Voittajakappale Hard Rock Hallelujah raikui kovaänisesti, ihmismassan laulaessa mukana. Guinnessin Ennätystenkirjan massakaraokulauannan ennätys rikkottiin varmasti tuona iltana.

10. ja 12. toukokuuta 2007, Suomen murskavoiton jälkeen, järjestettiin Helsingissä Hartwall Areenalla Euroviisufestivaalit. Hanna Pakarisen laulama 'Leave Me Alone' päätyi sijalle 17.

Urheilu

Suomalaiset urheilijat osallistuivat Sidneyssä vuonna 2000 järjestettyihin kesäolympialaisiin (Arsi Harju sai kultaa

vymetal-/hardrockgroep *Lordi*. Vrijdags na de spectaculaire zege van *Lordi* hebben circa 70.000 Finnen de als monsters uitgedoste leden van de band als helden in Helsinki ontvangen. Het winnende nummer *Hard Rock Hallelujah* werd luidkeels door de mensenmassa mee geschreeuwed. Hiermee zou het wereldrecord massa-karaoke in het Guinness Book of Record zijn verbeterd.

Op 10 en 12 mei 2007 is in Helsinki, in de Hartwall Areena, het Eurovisiesongfestival georganiseerd, daar Finland in 2006 als overwinnaar uit de bus was gekomen. Het nummer *Leave Me Alone*, gezongen door Hanna Pakarinen eindigde op de 17e plaats.

Sport

Finse atleten namen deel aan de Olympische Zomerspelen van Sydney 2000 (goud voor Arsi Harju, heren kogelstoten en voor Jyrki Järvi en Thomas Johansson, heren zeilen; verder 1 x zilver en 1 x brons) en Athene 2004 (2 x zilver). De Olympische

miesten moukarinheitossa, samoin Jyrki Järvi ja Thomas Johansson miesten purjehtuksessa, lisäksi Suomalaiset saivat yhden hopeamitalin, ja yhden pronssimitalin). Ateenan kesäolympialaisissa 2004 Suomi voitti kaksoi hopeamitalia. Naganon vuoden 1998 talviolympialaisten mitalisaaliiseen kuului kaksi kultamitalia (miesten 30 km hiihdon kultamitalin sai Mika Myllylä ja mäkihypyn 70 metrin mitalin sai Jani Soininen). Lisäksi Suomi sai neljä hopeamitalia, ja kuusi pronssimitalia. Salt Lake Cityn 2002 talviolympialaisten mitalisaldo: kultaa Janne Lahtelalle (miesten vapaahiihto), Samppa Lajuselle (sprintti, normaalikilpailu) ja miesten hiihtojoukkueelle. Lisäksi Suomi voitti kaksi hopeamitalia ja yhden pronssimitalin. Torinon talviolympialaisista vuonna 2006 Suomi toi mukanaan kuusi hopeamitalia, ja kolme pronssimitalia. Erityisesti talviolympialaisissa, suomalaiset menestyivät mäkihy-

Winterspelen 1998 vond plaats in Nagano (goud voor Mika Myllylä, heren crosscountry skiën 30 km en Jani Soininen, skispringen 70 m, verder 4 x zilver en 6 x brons). In Salt Lake City 2002 was er Olympisch goud voor Janne Lahtela (freestyle skiën heren), Samppa Lajunen (Noordse combinatie heren sprint), Samppa Lahjunen, (Noordse combinatie, heren individueel) en het team (Noordse combinatie heren); verder was er 2 x zilver en 1 x brons. In Turijn 2006 won Finland 6 x zilver en 3 x brons. Vooral op de Winterspelen deden de Finnen het goed in schansspringen, langlauf, Noordse combinatie, biathlon en ijshockey.

Het Finse nationale ijshockeyteam won zilveren medailles op de wereldkampioenschappen in 1998, 1999, 2001 en 2007.

Lahti heeft de wereldkampioenschappen Nordic Ski georganiseerd in 2001. Helaas heeft Finland zichzelf bij deze winterspelen een waar sporttrauma be-

Gouden medaillewinnaar kogelstoten Arsi Harju. | Kuulantyön nön kultamitalivoittaja Arsi Harju.

pyssä, hiihdossa, yhdistetyssä hiihdossa, ampumahiihdossa ja jääkiekossa.

Suomen jääkiekon maajoukkue voitti maailmanmestaruuskisoissa hopeamitalin vuosina 1998, 1999, 2001 ja 2007.

Vuonna 2001 järjestettiin Lahdessa hiihdon maailmanmestaruuskilpailut. Valitettavasti Suomi aiheutti itselleen näissä

Gouden medaillewinnaars zeilen 49er-klasse Jyrki Järvi en Thomas Johanson. | Purjeheudksen 49er-luokan kultamitalivoittajat Jyrki Järvi ja Thomas Johansson.

kisoissa todellisen urheilutrauman. Suomen maastohiihtojoukkue voitti kultaa, mutta kolme neljästä hiihtäjästä jäi kiinni dopingin käytöstä. Kolme muutakin suomalista hiihtäjää kärähti dopingista. Suomalainen talviruhei oli yhtäkkiä myrskyn silmässä. Suuret sponsorit sulki-

zorgd. De Finse estafetteploeg won goud met langlaufen, maar later testten drie van de vier lopers positief op doping. Daarnaast werden er nog drie andere Finse deelnemers betrapt op doping. De Finse wintersport bevond zich plots in een storm. Grote sponsors draaiden de geldkraan dicht en sporters werden met argwaan bekeken. Met een schamel budget konden de Finnen hun atleten niet meer fatsoenlijk faciliteren en jeugdig talent geen goede opleidingen meer bieden. De consequenties hiervan zouden zich nog jarenlang laten gevoelen.

Diversen

De Finse politicus Martti Ahtisaari heeft zich in deze periode duidelijk onderscheiden, niet alleen in eigen land, maar ook op het wereldtoneel. Wapenfeiten van zijn presidentschap waren de aansluiting van Finland bij de Europese Unie, een ontmoeting in de Finse hoofdstad Hel-

sinki tussen VS-president Bill Clinton en de Russische president Boris Jeltsin en zijn bemiddeling in de Kosovo-oorlog van 1999. Hierna zette hij zich in voor allerlei soorten vredes- en bemiddelingspogingen. Zo zocht de Britse regering hem in 2000 aan om mede de ontwapening van de IRA in Noord-Ierland te controleren. Begin 2005 trad Martti Ahtisaari in op Helsinki als bemiddelaar bij vredesonderhandelingen tussen de Indonesische regering en de verzetsbeweging van Atjeh. In 2007 stelde hij, als gezant van de Verenigde Naties, zijn plan voor de toekomst van Kosovo voor. In 2000 ontving hij de Four Freedoms Award voor zijn grote verdiensten in het beschermen van de rechten van de mens in landen die geteisterd werden door burgeroorlogen en zijn betrokkenheid bij internationale samenwerking. In 2007 werd hij onderscheiden met de Félix Houphouët-Boigny-Vredesprijs van de UNESCO. Op 20 en 21 januari 1999 heb-

vat rahahanansa, ja urheilijoita katsottiin epällen. Budjetti oli nyt niukka, eivätkä suomalaiset voineet enää tarjota urheilijoille kunnon harjoitusmahdollisuuksia, eikä lupaaville urheilulahjakkuuksille opiskelumahdollisuuksia. Seuraukset tästä tuntuivat vielä vuosienkin päästä.

Muuta

Suomalainen poliitikko Martti Ahtisaari erottautui tänä ajanjaksona edukseen, ei vain kotimaassaan, vaan myös maailmanlaajuisesti. Hänen sankaritekoihin saa kuului Suomen liittymisen Euroopan Unioniin; Yhdysvaltain presidentti Bill Clintonin ja Venäjän presidentti Boris Jeltsinin tapaamisen mahdollistaminen Helsingissä; ja Kosovon sodansovittelu vuonna 1999. Tämän jälkeen hän omistautui rauhantyölle, ja oli mukana eri rauhanneuvotteluissa ja sovitteluissa. Britannian hallitus pyysikin häntä vuonna 2000 mu-

ben president Ahtisaari en zijn vrouw een staatsbezoek aan Nederland gebracht.

Op vrijdag 11 oktober 2002 werd het doorgaans zo vredige Finland opgeschriktdoor een bomexplosie in een druk winkelcentrum in de stad Vantaa. Zeven mensen, onder wie een kind zijn daarbij om het leven gekomen. Daarnaast waren er 166 gewonden. De dader was volgens de politie een 19-jarige scheikundestudent van Finse afkomst. Deze Petri Erkki Tapio Gerdt behoorde zelf ook tot de dodelijke slachtoffers.

Op 7 november 2007 vielen er negen doden bij een schietpartij op de Jokela middelbare school in het Finse Tuusula. Onder de slachtoffers bevond zich de directrice van de school, maar ook de dader zelf. Na een mislukte zelfmoordpoging is hij in het ziekenhuis overleden. Het was de tweede keer dat er een schietpartij was op een Finse school, het eerder incident was in 1989 in Rauma.

kaan tarkkailemaan IRAn aseistariisumista Pohjois-Irlannissa. Vuoden 2005 alussa Martti Ahtisaari ryhtyi sovittelijaksi Indonesian hallituksen ja Atjeh-vastarintaliikeen rauhanneuvotteluissa Helsingissä. Vuonna 2007 hän toimi Yhdistyneiden Kansakuntien erikoislähettiläänä, ja esitti tuolloin suunnitelmansa Kosovon tilanteen korjaamiseksi. Vuonna 2000 hän vastaanotti Neljän Vapauden Palkinnon, tunnustuksena työstään ihmisoikeuksien suojelejana kansalaissotien runnomissa maissa, sekä osallistumisestaan kansainvälineen yhteistyöhön. Vuonna 2007 hänet palkittiin UNESCO:n Félix Houphouët-Boignyn rauhanpalkinnolla. 20.-21.1.1999 presidentti Ahtisaari vaimoineen kävi valtiovierailulla Alankomaissa.

Perjantaina 11. lokakuuta 2002 yleensä niin rauhallista Suomea ravisutti Vantaalla kauppakeskus Myyrmannissa tapahtunut pommiräjähdys. Räjähdyksessä kuoli seit-

Finland is uitermate productief in wetenschappelijk onderzoek. In 2005 had Finland de op drie na meeste wetenschappelijke publicaties per inwoner van de 35 landen die zijn aangesloten bij de OECD (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling). In 2007 zijn er in Finland 1801 patenten geregistreerd.

In het begin van deze eeuw is de handel tussen West-Europa en Rusland steeds verder toegenomen. Veel Europese exporteurs en Russische importeurs ontdekten de 'groene zones' in de lange grens tussen Finland en Rusland o.a. om belastingtechnische redenen, als een goede optie voor het grensoverschrijdende vrachtverkeer. De Russische grenscontroles werden echter strenger en strenger, terwijl hun bureaucratie en illegale heffingen niet afnamen; met als gevolg dat er aan de Finse kant dagelijks rijen vrachtwagens in de berm richting grensovergang stonden van 15 tot wel 25 km (2005). Vertra-

semän ihmistä, joukossa oli myös lapsia. Loukkaantuneita oli lisäksi noin 160. Poliisi paljasti tekijän olleen 19-vuotias suomalainen kemiantekniikan opiskelija, Petri Erkki Tapio Gerdt. Tekijä kuoli itse iskussa.

7. marraskuuta 2007 kuoli yhdeksän ihmistä Jokelan kouluammuskelussa Tuusulassa. Iskun uhreihin kuului muun muassa koulun rehtori, sekä myös tekijä itse. Hän kuoli epäonnistuneen itsemurhanyrityksen jälkeen vammoihinsa sairaalassa. Tämä oli toinen Suomessa tapahtunut kouluammuskelu, ensimmäinen tapahtui Raumalla vuonna 1989.

Suomi kunnostautui tieteellisessä tutkimustyössä. OECDn (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö) 35 jäsenmaasta Suomessa oli neljänneksi eniten tieteellisiä julkaisuja asukasta kohden vuonna 2005. Vuonna 2007 Suomessa rekisteröitiin 1801 patenttiä.

Wim
Mulder

Kilometers lange rijen vrachtwagens in het grensgebied met Rusland. | Kilometrietin pituisia kuorma-autojonoja Venäjän raja-alueella.

gingen van soms wel dagen achter elkaar betekenden dat goederen te laat arriveerden op hun bestemming of waren al bedorven bij aankomst. Daarnaast waren er milieu problemen veroorzaakt door de in hun cabine slapende/levende chauffeurs, verkeersoverlast en brandgevaar. In 2006 besloot de Finse regering maatregelen te nemen om de filevorming van vrachtwagens te bestrijden. Een van de maatregelen voor de korte termijn was dat als de

Tämän vuosisadan alusta lähtien kauppa Euroopan ja Venäjän välillä lisääntyi entisestään. Monet eurooppalaiset ja venäläiset maahantuojat löysivät Suomen ja Venäjän väisen rajan 'vihreät alueet', jotka ovat käteviä verotusteknisistä syistä, ne ovat hyvä vaihtoehto rajanylittävän rahtiilikenteelle. Venäjän rajantarkastuksesta oli kuitenkin tullut entistä tiukempia, vaikka byrokratia tai laittomat maksut eivät olleetkaan vähentyneet. Tästä oli ollut seurausena se, että Suomen puolella rajan läheisyydessä teiden reunoilla saattoi nähdä päivittäin pitkiä, 15-25 kilometrin mittaisia rahtiautojonoja. (2005). Jopa päävien viiveet tarkoittivat, että tavarat saapuivat usein myöhässä, ja jopa pilautuneena määäränpäähinsä. Lisäksi autojen hyteissä nukkuvat/elävät kuskit aiheuttivat ympäristö-, liikenne- ja palohaittoja. Vuonna 2006 Suomen hallitus päätti puuttua rekkojen aiheuttamiin ruuhkiin. Eräs

file van vrachtwagens langer zou worden dan 23 kilometer, de politie vrachtwagens zou doorwijzen in een andere richting. Ook zou op de wegen tussen Kotka en Hamina en Koskenkylä en Loviisa een speciale rijbaan worden gemaakt, waar de vrachtwagens konden stilstaan. Hiervoor werd 2,5 miljoen euro uitgetrokken.

Na jarenlange onderhandelingen tussen beide regeringen werden er eind 2006 structurele maatregelen afgesproken over een beter functionerende, administratieve afwerking van de vrachtpapieren aan Russische kant. Snel daarna behoorden de grootste problemen tot het verleden, alhoewel er van tijd tot tijd nog wel weer irritante ontwikkelingen zijn.

Jacques Groenendijk

Persoonlijke bijzonderheden:

Gepensioneerd projectdirecteur en voormalig bestuurslid VNF.

lyhyen aikatahtäimen toimenpiteistä oli päätös siitä, että jos jonot muodostuisivat pidemmäksi kuin 23 kilometriä, poliisi saisii lähettää rekka-autot toiseen suuntaan. Kotkan ja Haminan, sekä Koskenkylän ja Loviisan välille rakennettiin erityiset ajo-radat, joille rekat saisivat pysähtyä. Tähän tarvittiin 2,5 miljoonaa euroa.

Vuosien neuvotteluiden jälkeen sovittiin loppuvuonna 2006 rakenteellista toimenpiteistä, jotka mahdollistivat paremmin toimivat tavat käsittellä rahtipereita Venäjän puolella. Pian tämän jälkeen ongelmat helpottuivatkin, vaikkakin ajoittain ongelmia vielä esiintyivät.

Jacques Groenendijk

Käännös: Sanna-Mari Kuisma

Erityistietoja:

Eläkkeellä oleva projektipäällikkö ja VNFn hallituksen entinen jäsen.

Op de boot

Er zijn verschillende manieren om met de auto in Finland te komen, maar op alle routes kom je een boot tegen, soms meerdere. Deze keer hadden wij gekozen om de auto de boot op te rijden voor de route Travemünde Duitsland naar Helsinki Finland. De boot vertrok om 03.00 uur, sommige zien dit als een nadeel, maar zoals een wijs gezegde luidt: *Elk nadeel heb zijn voordeel*.

In dit geval was het verkeer een voordeel, we vertrokken om 18.00 en reden vlot zonder files naar Duitsland waar we rond middernacht aankwamen. We hadden de tickets online besteld, dus het inchecken ging snel en kregen we de kaarten voor de hut en de maaltijden, zelfs de tafel was gereserveerd.

Tip: meld je gratis aan bij Finnlines Starclub, dan krijg je op regelmatige tijden

Laivalla

Suomeen voi matkustaa useampiakin reittejä autolla, mutta joka kerta reitin varrella on laiva, joskus useampiakin. Tällä kertaa olimme valinneet Suomen automatkallemmen laivareitin Travemünde-Helsinki. Laivan lähtöaika oli klo 03.00, joidenkin mielestä tämä on huono puoli, mutta kuten viisas sanonta kuuluu: *Ei huonoa puolta ilman hyvää puolta*.

Tässä tapauksessa hyvä puoli oli liikenne, lähdimme kotoa klo 18.00 ja ajoimme nopeasti ilman ruuhkia Saksaan ja saavuimme puolen yön aikana terminaaliin. Olimme varanneet liput netin kautta, siis lähtöselvitys sujui nopeasti ja saimme hytilipun ja ruokaliput, jopa pöytäkin oli varattu.

Vihje: ilmoittaudu Finnlines Starclubin jäseneksi ja saat säännöllisesti hyviä tarjo-

mooie aanbiedingen als vroeg boeker, dat scheelt soms honderden euro's, vooral als je buiten het seizoen kunt reizen.

Na het ontbijt liepen we wat rond in de net verbouwde Finnlines Lady en besloten een sauna te nemen. Even later zat ik in de mannen sauna waar een Duitser met rood hoofd zat te discussiëren met een Fin. Ze praatten Duits en ik sloot aan in een discussie over de humor van Duitsers. Ik was het helemaal met de Fin eens, zelfs de Duitser moest toegeven dat hun humor, indien aanwezig, structureel anders is dan die van de rest van Europa. Hij wond zich echter wel op over het standpunt en gleed bijna van het bankje af. De Fin zette de saunadeer een stukje open toen hij zag dat zijn gezelschap wanhopig probeerde wat zuurstof te vinden in de bloedhete ca-

uksia kun varaat matkan etukäteen, hintaero saattaa olla satoja euroja, varsinkin jos voit matkustaa sesongin ulkopuolella.

Aamaisen jälkeen katselimme paikkoja juuri uusitussa Finnlines Ladyssä ja päättimme käydä sauna. Jonkun aikaa myöhemmin istuin miesten saunassa missä punapäinen saksalainen keskusteli suomalaismiehen kanssa. He puhuivat saksaksi ja minäkin liityin keskusteluun saksalaisten humorista. Olin suomalaisen kanssa täysin samaa mieltä että saksalaisten humorintaju, jos sitä ylipäättää onkaan, poikkeaa täysin muiden eurooppalaisten humorintajusta. Jopa saksalaisten itsensäkin pitää asia myöntää, mutta hän kiihyti niin keskustelun aiheesta että melkein putosi lauteelta. Suomalainen

bine. Het hielp echter niet en de Duitser moest afhaken. Met de opmerking dat hij 'gaar' was, dacht hij serieus dat de Duitse humor weer op de kaart stond.

Ik keek naar de Fin die hem hoofdschuddend nakeek. We praatten verder over werk en het bleek dat de sympathieke Fin net voor zichzelf wilde beginnen in Duitsland. Toen hij hoorde dat ik al ruim dertig jaar zelfstandig werkzaam ben en in die tijd ook websites gebouwd

avasi saunan oven huomattuaan että hänen keskustelukumppaninsa haukkoi henkeään ja epätoivoisesti yritti saada happea kuumassa saunaissa. Ei sekään auttanut ja saksalaisen piti lähteä. Lähtiesseen hän sanoi olevansa 'kypsä' ja luulin olevansa humoristinen.

Katsoin suomalaista, joka päättääni puistaen katsoi saunaasta poistuvaa miestä. Keskustelimme töistämme ja sympaattinen suomalainen sanoi haluavansa perustaa yksityisyritksen Saksaan. Kuultuaan että olen jo runsaat 30 vuotta ollut oma pomoni ja kehittänyt sinä aikana nettisivuja, esitti hän minulle paljon kysymyksiä. Hänen aikomuksensa oli tehdä sama Saksassa. Annoin hänelle vinkkejä mihin hänen kannattaisi kiinnittää huomionsa.

Menimme uima-altaaseen, missä muutamia miehiä puhui keskenään. He vaikeivat heti kun me astuimme altaaseen. Suomalainen kyseli minulta kaikenlais-

heb, vuurde hij veel vragen op me af. Hij was namelijk van plan dat ook te doen in Duitsland. Ik kon hem wat tips geven waar hij op moest letten.

We doken het dompelbad in waar enkele mannen stopten met praten toen we aanschoven. De Fin bleef vragen stellen in het Duits, dat hij prima beheerde en geleerd had van zijn Duitse vriendin. De andere mannen in het dompelbad begonnen weer met elkaar te praten. Midden in een zin onderbrak de Fin de mannen en gooide er een paar rappe Finse zinnen uit. Ik verstande er niets van. De mannen naast ons wel want ze werden zo rood als een biet en mompelen iets, waarin ik 'Anteeksi,' (excusus), hoorde.

Het bleek dat onze Fin ze onderbrak toen de heren begonnen over een invasie op 'hun' boot door Duitsers die dachten dat ze overall maar konden doen wat ze wilden. Nu kwamen ze zelfs in de sauna, bijna de enige plek op de boot waar

ta saksaksi, minkä hän hallitsi hyvin, oli oppinut ystävättäreltään. Muut miehet alkivat taas puhua keskenään. Kesken kaiken suomalainen sanoi pari naseava lausetta suomeksi, mistä minä en ymmärtänyt mitään. Miehet punastuivat korviaan myöten ja sanoivat jotakin, ymmärsin kuitenkin sanan 'anteeksi'.

Kävi ilmi, että suomalainen keskustelukumppani puuttui keskusteluun, kun herrat puhuivat 'heidän' laivastaan, minkä saksalaiset valloittivat, saksalaiset jotka ajattelivat että saavat kaikkialla tehdä mitä he itse haluavat. Nyt he tulivat vielä saunaankin, melkein ainoa paikka, missä turisteja ei näkynyt. Tähän päivään saakka siis.

Hän sanoi herroille, ettei heidän tulisi niin yleistää tosiasiointia. Myöhemmin hän selvitti, että oli päävänsevä, jos joku puhui suomea hän tulisi 90 prosentin todennäköisyydellä Suomesta. Toisin oli asia, jos puhuttiin muulla kielellä; tässä

je geen toeristen tegenkwam. Tot vandaag dus.

Onze Fin verklaarde echter dat ze niet zo moesten generaliseren. Later verklaarde hij dat hij het wel begreep, als iemand Fins spreekt kan je er voor 90% vanuit gaan dat hij uit Finland komt. Met andere talen was dat toch echt anders. In dit geval was het dus Nederland en Finland. Hij vertelde er niet bij dat de Duitser net was afgehaakt.

De mannen naast ons zwegen en staarden stuurs naar buiten. Samen met het water verkoelde de omgeving snel dus vertrokken we naar de kleedkamer.

Ik wenste hem veel succes in zaken en ging naar mijn hut om me om te kleden voor het diner.

Halverwege het diner zag ik hem terug bij het buffet, met zijn arm om zijn vriendin geslagen. Ik begroette hem maar hij staarde mij met een frons aan, hij herkende me niet. Waarschijnlijk omdat ik nu een bril droeg en kleren aanhad.

tapaauksessa meidän kahden kotimaa oli siis Hollanti ja Suomi. Hän ei maininnut sitä, että saunaasta lähtenyt mies oli saksalainen. Altaassa olevat suomalaiset vaimenivat ja katsoivat äreästi ikkunasta ulos. Samoin kuin vesi jäähyti myös ilmapiiri, siis päätimme lähteä pukuhuoneeseen. Toivotin suomalaiselle keskustelukumpaileni menestystä hänen yritykselleen ja lähdin omaan hyttiini pukeutumaan lainvan päivälliselle.

Päivällisen aikaan näin hänet seisovan pöydän ääressä, käsitartensa ystävättärensä ympärille kietoutuneena. Tervehdin häntä, mutta hän katsoi minua otsaansa rypistäen, hän ei tuntenut minua. Luultavasti koska minulla oli nyt silmälasisit ja vaatteet päällä. Esittelin itseni saksaksi hänen ystävärelleen ja sanoin: 'Olen tutustunut ystäväinne iltapäivällä, mukaan tyyppi. Mutta hän ei tunne minua vaatteet päällä.'

Ik stelde me in het Duits voor aan zijn vriendin en zei: "Ik heb vanmiddag uw vriend ontmoet, aardige kerel. Hij herkend me echter niet meer met mijn kleren aan."

De rij voor het buffet waarin ik stond viel terplekke stil. Het waren Duitse senioren die ons met grote ogen aankeken en afkeurend gemompel vulde de ruimte.

Ik zag de verbijstering in de ogen van zijn Duitse vriendin komen en ze keek met open mond naar haar vriend.

Die had me inmiddels herkend en gaf me een hand. Het is die Nederlander uit de sauna zei hij. Zijn vriendin begon hartelijk te lachen en zei: "Ik begon me daar toch even zorgen te maken. Ik ben net een Netflix serie aan het kijken waarin een getrouwde man uit de kast kwam."

Grinnikend vulden we onze borden aan het buffet.

*Willem Mulder
98willemmulder@gmail.com*

Seisovan pöydän ääressä jonottavat ihmiset vaikenivat heti. He olivat saksalaisia eläkeläisiä, jotka katselivat meitä silmät pyöreinä ja rivistä kuului paheksuva mutinaa. Näin hämennyksenä hänensaksalaisen ystävärensä silmissä, hän katsoi suu auki ystävänsä. Tämä oli nyt tunnistanut minut ja ojensi minulle käten-sä. 'Hän on se hollantilainen, jonka tapasin saunaissa', hän sanoi. Hänen ystävärensä purskahti nauruun ja sanoi: 'Aloin jo vähän huolestua. Katson juuri Netflixin sarja, missä naimisissa oleva mies tuli kaapista'. Hihittäen rupesimme täyttämään lautasiemme.

*Willem Mulder
98willemmulder@gmail.com
Käännös: Irja Lammers*

Finse beelden, muziek en film bij Sijthoff Cultuur

Dit najaar kunt u volop genieten van de Finse cultuur in beeld, muziek en film bij Sijthoff Cultuur in Leiden. Diverse activiteiten staan op het programma, o.a.:

24-10 Lezing – Reisverslag: **Finland**

Fred Geers, auteur van reisgidsen van Scandinavische landen en van artikelen in Nordic Magazine, neemt ons mee door Finland in wintertijd. Het noorden van Europa wordt na de herfst geconfronteerd met een periode van duisternis en koude. Dat drijft de mensen naar binnen, maar ook juist naar buiten.

28-10 Kunstgesprek

De kracht van verbeelding

Een ontdekkingsreis door Finse kunst onder leiding van Ilona van der Nat (fotograaf

met Finse achtergrond). Door aandachtig te kijken, naar elkaar te luisteren, vrij te denken en voort te bouwen op wat een ander ziet, ontstaat een actieve uitwisseling van indrukken en belevenissen zonder oordeel.

28-10 Film

De Arbeiderstrilogie van Kaurismäki

Nu al legendarisch: de Arbeiderstrilogie (Työläistrilogia) uit de jaren '90 van de Finse cineast Aki Kaurismäki.

29-10 Klassiek Concert

Grieg, Sibelius & Mussorgsky

Via Noorwegen en Finland gaan Marc Pantus en Daan Boertien met prachtige Duitstalige liederen van Edvard Grieg en enkele hartverscheurende liederen in het Zweeds

van de Fin Jean Sibelius naar het Rusland van Modest Mussorgski en zijn grootste cyclus Lieder en Dansen van de Dood.

31-10 Lezing

Finse klanken, Finse beelden

Componist Hans Nieuwland verzorgt een avond met toelichtingen op Finse muziek en schilderkunst met fragmenten uit muziek van Jean Sibelius en Einojuhani Rautavaara en beeldprojecties van o. a. Akseli Gallen-Kallela.

24-11 Lezing

De Kalevala

De Kalevala is het oeroude Finse nationale epos. Het werk werd samengesteld door de folklorist en arts Elias Lönnrot op basis van mondeling overgeleverde volkspoëzie. De eerste versie dateert uit 1835, de uiteindelijke uit 1849. Karel Post Uiterweer bespreekt wat het epos vandaag te dag nog te zeggen heeft.

Sakari Kuosmanen en Kati Outinen in *Juha* van Kaurismäki

Kom kijken, luisteren en ontdekken. Het najaarsprogramma biedt tevens een rijke schakering van activiteiten met betrekking tot IJsland, Zweden en Noorwegen. Voor aanmelding en informatie over de verschillende activiteiten kijkt u op: www.sijthoff-leiden.nl/agenda

Doezastraat 1b
2311 GZ Leiden

Suomalaisia kuvia, musiikkia ja filmejä Sijthoffin Kulttuurikeskuksessa

Tänä syksynä on mahdollista nauttia suomalaisesta kulttuurista kuvien, musiikin ja filmien muodossa Sijthoffin Kulttuurikeskuksessa Leidenissä, joista mainittakoon:

24.10. Luento – Matkakertomus

Suomesta

Fred Geers, skandinaavisten matkaoppaiden ja Nordic Magazine-lehden kirjoittaja vie meidät mukaansa Suomen talveen. Pohjois-Eurooppaan saapuu syksyn jälkeen pimeyden ja kylmyyden aika. Se saa ihmiset pysyttelemään sisätiloissa, mutta myös nimenomaan meneämään ulos.

28.10. Taideeskustelu

Kuvauksen Voima

Tutkimusmatka Suomalaiseen taiteeseen Ilona van der Natin (suomalaisen taustan omaava valokuvaaja) johdolla. Keskeytteen katsomisen, kuuntelemalla toinen toisiamme, vapaan ajattelun ja toinen toistemme katsantakannan pitemmälle kehittämisen kautta syntyy aktiivista vaikeutusta vuoropuheluun ja kokemuksiin ilman tuomitsemista.

28.10. Filmi

Työläistrilogia

Jo nyt legendaarinen Aki Kaurismäen Työläistrilogia 90-luvulta.

ja lääkäri, kokosi matkoillaan suulliset esitettyjä kansanrunoja. Sen ensimmäinen versio ilmestyi vuonna 1835 ja lopullinen 1849. Karel Post Uiterweer kertoo miten kirja puhuttelee nykyajan ihmisiä.

Tule katsomaan, kuuntelemaan ja löytämään. Koko syksyn ohjelmisto koostuu laajasta aktiviteettitarjonnasta koskien myös Irlantia, Ruotsia ja Norjaa. Ilmoittautumiset ja lisätiedot löytyvät www.sijthoff-leiden.nl/agenda.

Blauwwit Finland

Ter ere van het 100-jarige bestaan van Finland geeft de Veteranen Vereniging van Haapajärvi een boek uit. De weinige nog in leven zijnde veteranen, hun echtgenoten of weduwen en de oorlogs-kinderen werden verzocht een stukje te schrijven over hoe ze de oorlog ervaren hebben. Hebben ze tijdens de oorlog iets bijzonders meegeemaakt, hoe hebben ze de onafhankelijkheid ervaren en wat is hun boodschap voor deze en komende generaties. Namens mijn 104-jarige vader heb ik zijn verhaal geschreven, met de zeer toepasselijke titel: Blauwwit Finland

Irja Lammers
intervi
Johannes
Pietikäinen

Vanaf het moment dat ik begreep wat onafhankelijkheid betekent, is dit voor mij heel belangrijk geweest. Voor mij was het een eer het vaderland te beschermen ook al betekende het jarenlang gescheiden zijn van mijn geliefde gezin.

Voordat de oorlog begon was het Finse leger armzalig uitgerust. De regering reserveerde geen geld voor defensie-uitgaven. Men geloofde niet, dat Rusland tot aanval over zou gaan. Maar anders geschiedde. Vlak voordat de oorlog uitbrak, werden mannen opgeroepen voor 'een extra oefening' wat in feite al mobilisatie was. Een paar dagen nadat de oorlog uitgebroken was, kreeg ook ik een commando om te vertrekken. Het goed geuiteerde Russische leger was al tot Pelkosenniemi doorgedrongen. De bedoeling van de Russen was Finland vanaf dat punt in tweeën te delen; we waren net op tijd de plannen van de vijand te dwarsbomen. De teamgeest in het bataljon was uniek. Politieke en maatschappelijke verschillen waren verdwenen, er waren geen com-

munisten, geen socialisten, geen verschillende beroepen, maar er was een gezamenlijke sterke wil om met zijn allen ons geliefde Finland te verdedigen. 'We trekken ons pas terug als we de tegenpartij van repliek gediend hebben' was ons motto. We hadden een radio in de tent en we luisterden naar de bedreigingen van Tiltu uit Moskou: 'Nog even en jullie zijn ook Russen'. Tiltu, voormalige Finse, had haar vaderland verlaten en woonde toen in Moskou. Dat gezeur van Tiltu versterkte onze teamgeest en vaderlands liefde nog meer. In crisissituaties is het acceptatie- en leervermogen van een mens onbegrensd. Bedienen en richten van een kanon moest ik in slechts in twee uur tijd leren.

In de Russische plaats Salla moest mijn bataljon zich terugtrekken omdat het vuur vanuit de kant van de vijand geopend werd. Ik, als verkenner, besloot te gaan kijken hoe ver het Russische leger was opgerukt. Ik liep in mijn sneeuwpak

Hondenbrigade. Jussi uiterst rechts. | Koirakomppania. Jussi oikealla.

langs het skispoor toen ik plotseling een Russische bewaker ontdekte, lopend in mijn richting. Volkomen verrast stopten wij beiden maar een paar meter van elkaar en staarden elkaar een aantal seconden in de ogen. De Russische soldaat had 0% kans een duel te overleven, mijn kans was 100%. Zijn geweer hing op zijn schouder,

Soldaten op het station van Haapajärvi wachtend op vervoer naar het oorlogsgebied. | Sotilaat Haa-pajärven asemalla odottavat kuljetusta rintamalle.

vain yhteinen henki puolustaa rakasta Suomea. 'Karkkuun ei lähdetä ennenkuin on vastapuolta tervehditty' oli meidän mottomme. Meillä oli teltassa radio. Kuunneltiin Moskovan Tiltun uhkauksia: 'vielä vähän aikaa ja olette tekkin venäläisiä'. Tiltu oli entinen suomalainen, jättänyt hyvästää Suomelle ja oli silloin Moskovassa asumassa. Tiltun 'räkytykset' vain vahvistivat yhteishenkemme ja isänmaallisuuttamme. Kriisitilanteissa on ihmisen hyvä-

symis- ja oppimiskyky rajaton. Esimerkiksi tykin käyttöön sain kokonaista kaksi opipituntia ja jouduin heti samalla hetkellä suuntaajaksi.

Sallassa Venäjän puolella ollessamme täytyi patajoonani vetätytä taaksepäin kun vastapuolelta aukaistiin tulitus. Minä etumiehenä päätin vielä lähteä katsomaan kuinka kaukana venäläisten armeija oli. Kävelin lumipuvussani latua pitkin kun yhtäkkiä huomasin, että vastaan tuli venäläinen vartiomies. Täysin yllättyneinä pysähdyimme molemmat vain muutaman metrin päähän toisistamme. Tuijotimme toisiamme muutaman sekunnin ajan silmiin. Venäläismiehen mahdolisus selviytyä kaksintaistelusta oli nolla prosenttia, minun mahdolisuuteni sata prosenttia. Hänen kiväärisä oli olkapäällä ja minun konepistoolini kainalon alla tulitusvalmiina. Nuori venäläismies katsoi minua tyynesti silmiin valmiina vastaan-

Sinivalkoinen Suomi

Satavuotiaan Suomen kunniaksi on Haapajärven Veteraniyhdistys tuottanut kirjan. Muutamat vielä elossa olevat veteraanit, heidän puolisonsa ja leskensä ja sotalapset kertovat kirjassa kukin oman tarinansa siitä, miten he kovivat sodan. Kokivatko he sodan aikana on jo-takin erikoista ja mieleenpainuva, miten he ovat kokeneet itsenäisen Suomen ja mikä on heidän neuvonsa tälle ja tuleville sukupolville. 104-vuotiaan isäni puolesta kirjoitin hänen tarinansa kirjaan hyvin sopivalla otsikkolla: Sinivalkoinen Suomi

Siitä lähtien kun ymmärsin asian on itsenäisyys ollut minulle hyvin tärkeä. Minulle oli kunnia puolustaa isänmaata, vaikka se merkitsikin vuosikausien kipeää eroa rakkaasta perheestä.

Beste kameraden. Jussi voorste in de rij. | Parhaat kaverit. Jussi edessä.

ottamaan mitä tulemaan tuli, hänen elämänsä oli sillä hetkellä minun kässäni. Mikä sai minut päättämään: sinä et minun kätensi kautta kuole, olet niin rehdin näköinen. Hänelä, niinkuin minullakin, oli ehkä vaimo ja pienet lapset, jotka hartaasti odottivat että puoliso ja isä palaa kotiin. Sodan mielettömyys, parin ihmisen suurruudenhulluus ja vallanhimo pakottivat meidät molemmat tähän tilanteeseen. Kranaattien paukkuessa etempänä päätin palata pataljoonani aseemiin. Käänsin selkäni venäläismiehelle, hän olisi voinut avata tulen, mutta sitikään ei tapahtunut. Kymmenisen metriä juostuani käännyin katsomaan taakseni. Mies seisoi vielä täsmälleen samassa paikassa, tyynesti minua katsoen, kivääri olkapäällä...

Syvärin takana ollessamme saimme määräyksen lähteä kiireesti asemistam-

mijn machinepistool was onder mijn arm, klaar om te vuren. De jonge Russische soldaat keek mij vredig in de ogen, klaar om te ontvangen wat komen moest, zijn leven was op dat moment in mijn handen. Wat deed mij beslissen: via mijn hand sterf je niet, je ziet er zo ooprecht uit. Hij had misschien, net als ik, een vrouw en kleine kinderen die zo graag man en vader terug thuis wilden hebben. Krankzinnigheid van de oorlog, grootheidswaanzin en machtswellust van een paar mensen dwongen ons beiden tot deze situatie. Ik hoorde de granaten in de verte en besloot terug te keren naar mijn bataljon. Ik draaide mijn rug om naar de Russische soldaat, hij had het vuur kunnen openen, maar ook dat gebeurde niet. Nadat ik een tiental meters gerend had draaide ik mij om en keek. De man stond exact op dezelfde plek, rustig naar mij kijkend, met zijn geweer hangend over zijn schouder...

me. Syvärin joen ylitettyämme saimme kuulla, että rauhan ehdoista keskusteltiin. Matkalla huonoa metsätietä pitkin Suomea kohti kuulimme, että rauha on tullut. Miten ihana oli tuo uutinen, mutta kun kuulimme rauhan ehdot oli pettymys rajaton. 'Turhaan taistelimme, turhaan menetimme aseveljemmel' sanoi joku mies joukossa. Johon toinen vastasi: 'Ei tosiaan turhaan, menetimme ystäväämme ja ihanan Karjalan, mutta meillä on vielä itsenäinen Suomi, lippumme on yhä sinivalkoisen eikä punainen.' Menetimme paljon; monet kymmenet tuhannet antioivat henkensä isänmaan puolesta, Karjala oli luovutettava, Lappi raunioiksi poltettuna, älyttömät lunnaat, mutta jälleenrakentamisen henki oli rajaton. Mukisematta pani koko kansakunta töpinäksi tuloksena ihana uudistunut Suomenmaa.

Toen we achter Syväri gestationeerd waren kregen we een bevel onmiddellijk onze posities te verlaten. Nadat we de rivier van Syväri waren overgestoken, hoorden we dat over de vredesvoorwaarden onderhandeld werd. Langs een heel slecht bospadje liepen we richting Finland en hoorden dat er vrede was gesloten. Hoe heerlijk was dat nieuws, maar hoe groot was de teleurstelling toen we de eisen hoorden. 'We hebben voor niets gevochten, voor niets hebben we onze kameraden verloren!' riep een soldaat uit de groep. Waarop een andere soldaat antwoordde: 'Zeker niet voor niets, we hebben onze vrienden en wondermooi Karelië verloren, maar we hebben nog steeds een onafhankelijk Finland. Onze vlag is nog steeds blauwwit en niet rood.' We verloren zo veel: vele tienduizenden gaven hun leven voor hun vaderland, we moesten afstand doen van Karelië, heel Lapland was verbrand, onmogelijke oor-

logsboetes, maar de wil om alles te herstellen was grenzeloos. Zonder mokken zette het hele volk de schouders eronder. Het resultaat was een mooi, vernieuwd Finland.

Mijn raad als oude strijder voor de komende generaties is als volgt: Koester jullie mooie, blauwwitte Finland als een bloem in jullie hand, als de kostbaarste edelsteen. Verdedig de blauwwitte grenzen tot elke prijs, onze onafhankelijkheid is onze kostbaarste schat. Eer jullie voorvaderen die Finland verdedigden en eer degenen die niet terugkeerden. Eer en zorg voor de wondermooie natuur van Finland. Kijk naar de blauwe hemel en dank de schepper voor het vrije vaderland, wees gelukkig dat jullie mogen leven in Blauwwit Finland.

Johannes (Juho/Jussi) Pietikäinen

Irja Lammers

Vertaling: Irja Lammers

Midzomer 2017, Jussi is berkentakjes aan het bundelen voor de sauna. | Jussi vastanteossa juhannuksena 2017. >>

Minun neuvoni vanhana soturina tulleville sukupolville on seuraava: vailkaa kaunista sinivalkoista Suomea kuin kukkaa kämmenellä, kuin kauneinta jalokiveä. Puolustakaa sinivalkoisia rajoja mihin hintaan tahansa, itsenäisytemme on kallein aarteemme. Kunnioittakaa edesmenneitä esi-isänne, jotka puolustivat Suomea ja niitä monia jotka matkalle jäivät. Kunnioittakaa ja vaalikaa Suomen luontoa, sen rajatonta kauneutta. Luokaa katsenne sinaitavaalle ja kiittäkää Luoja vapasta isänmaasta, olkaa ikionnellisia että saatte elää Sinivalkoisessa Suomessa.

Johannes (Juho/Jussi) Pietikäinen

Irja Lammers

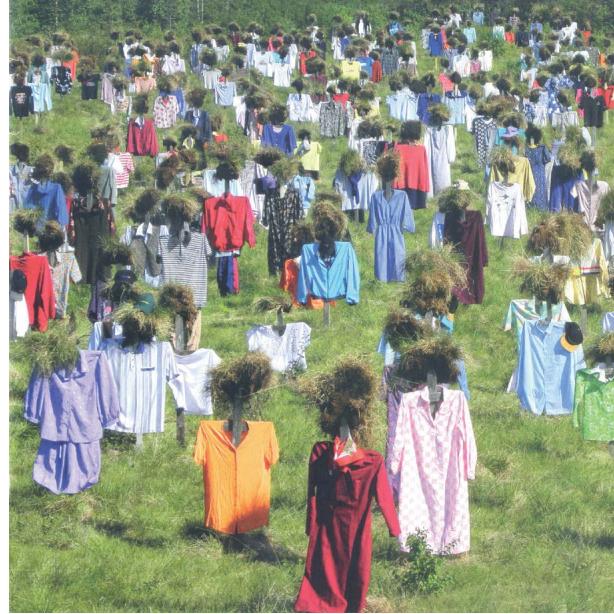
Het stille volk

Sibrand Schepel

Als je, op weg naar Lapland, via de hoofdweg E 63 van Kajaani naar Kuusamo rijdt, kom je, zo'n 30 kilometer ten noorden van het dorp Suomussalmi, plotseling oog in oog te staan met een wel heel bijzonder kunstwerk. Op een akker, pal naast de weg, staan al jaren bijna 1000, op vogelverschrikkers gelijkende, figuren zwijgend naar de weg te staren. Ze zijn gekleed in kleurige bonte kledij en hun hoofden bestaan uit een bosje hooi. Het is een project uit 1988, genaamd 'Ilmarin Kynnös' van de, in Suomussalmi geboren, kunstenaar Reijo Kela. Hoewel ze al tientallen jaren, onder alle weersomstandigheden en in doodse stilte, op dezelfde plek staan, zijn ze een paar maal massaal verhuisd. Zo verschenen ze in 1994 op een ochtend plotseling op

de trappen van de kathedraal van Helsinki, tot grote verbazing van de inwoners van de stad. Het stille volk was daar 's nachts heimelijk naar toe overgebracht als onderdeel van de Kainuu tentoonstelling. Na een paar dagen zijn ze, even plotseling, weer naar hun oorspronkelijke plaats terug verhuisd. De poppen worden goed verzorgd. Er is een groep vrijwilligers, die hen twee maal per jaar schone kleren aantrekken en na een storm de hoofden weer van nieuw stro voorziet. Maar als het stille volk helemaal ongekleed zou zijn zouden er slechts zo'n duizend houten kruisen op het veld over blijven. Naast het veld is een café, dat gerund wordt door de Kainuu Kuutamokeitat, waar op open vuren pannenkoeken worden gebakken en zalm wordt

geroosterd. Ook is er een hut, waarin wisselende exposities plaats vinden. Het geheel heeft een heel mysterieus karakter. Men kan zich afvragen wat de symbolische betekenis is van deze honderden zwijgende figuren. Het zou de uitbeelding kunnen zijn van een vergeten volk of de stille ziel van de provincie Kainuu kunnen symboliseren. Maar de kunstenaar laat zich er zelf niet over uit wat hij ermee heeft bedoeld. Iedere bezoeker mag zijn eigen interpretatie er aan geven. Reijo Kela is een heel eigenzinnige artiest. Hij is begonnen als laborant maar, tijdens zijn studie in Helsinki, raakte hij gefascineerd door de danskunst. Hij studeerde moderne dans in Helsinki en in New York, was jarenlang verbonden aan het Raatiko Dans Theater en is thans werkzaam als freelance danser en choreograaf. Hij is docent aan de Finse Hogeschool voor Theater en de Hogeschool voor Industriële Kunst. De honderden

bewegingloze figuren van het stille volk zijn een groot contrast met zijn overige werk als danser.

Sibrand Schepel

Reijo Kela

jo opiskeluikanaan hän oli haltioissaan tanssitaiteesta. Niinpä hän aloitti modernin tanssin opinnot Helsingissä ja New Yorkissa ja hän toimi vuosikausia Tanssiteatteri Raatikossa. Nyt hän on freelance-tanssija ja koreografi. Hän opettaa Teatterikorkeakoulussa ja Taidekorkeakoulussa. Sadat liikkumattomat hiljaisen kansan hahmot ovat voimakas kontrasti hänen omalle tanssijan työlleent.

Sibrand Schepel
Käännös: Minna Räty

Hiljanen kansa

Lappiin ajettaessa E63 tietä, tulee Kajaanin ja Kuusamon välissä, n. 30 km Suomussalmelta pohjoiseen vastaan erikoinen taideteos. Pellolla tien vieressä seisoo yhtäkkiä melkein 1000 variksen pelätinmäistä hahmoa, jotka tuijottavat hiljaisina tielle. Ne on puettu kirjaviini vaatteisiin ja päänä niillä on heinätukku. Teos on vuodelta 1988, alunoperin nimeltä 'Ilmarin Kynnös' sen ollessa osana suomussalmelta lähtöisin olevan taiteilijan, Reijo Kelan, tanssiesitystä. Vaikka ne seisovatkin jo kymmeniä vuosia samalla paikalla säässä kuin säässä, ovat ne muuttaneet paikkaa muutaman kerran. Niinpä ne ilmestiyivät yhtäkkiä vuonna 1994 Helsingin Senaatin tornin Tuomiokirkon rappusille kauunkiilaisten yllätyksekseen. Hiljainen kansa

Herinneringen aan Finland, 1958-1964

In 1958 woonde ons gezin net weer een jaar in Holland, ik was zeven jaar oud, toen mijn vader op een avond thuiskwam uit zijn werk en ons vertelde dat wij over een maand naar 'Finland', een land in het hoge noorden, zouden verhuizen. Hoewel hij was opgeleid als planter in tropische landbouw, was hij na de oorlog bij de KLM, de Royal Dutch Airlines, terecht gekomen en hadden wij als gezin daardoor al een jaar in de Libanon achter de rug. Het is begrijpelijk dat het met name voor mijn moeder wel even omschakelen was.

Guus de Rotte Wij, mijn broer en ik, vonden het alleen maar heel erg spannend. En zo vlogen wij een maand laten met de Convair van de Finnair, via Malmö naar Helsinki om daar in de nacht te landen op Malmi Lentoasema. Wij namen een taxi naar Porintie in Munkkivuori, Helsinki waar wij gingen

wonen en het was vooral bitter koud! Als kind waren de eerste indrukken sneeuw, heel veel sneeuw, meters hoog langs de weg en allemaal dezelfde auto's op de weg. Veel later begreep ik dat het overwegend Russische auto's waren van de merken Volga en Moskvitsj, die de Finnen van de Russen moesten afnemen wegens terugbetaling na verlies van de Fins-Russische oorlog. De mensen op straat droegen bontmutsen en veelal vilten laarzen tegen de kou.

Wij gingen na enkele dagen naar 'The English School' aan de Mäntytie, die gesticht was door Amerikaanse nonnen. Dat was pas wennen voor ons! Het zeer strenge regime van de Amerikaanse nonnen was er op gericht om hun pupillen om te vormen tot ideale wereldburgers naar Ame-

rikaans model en dat volgens de leer van de Rooms Katholieke Kerk. Zij leerden ons dat Amerika het beloofde land was en de Katholieke Kerk het ware geloof vertegenwoordigde. Thuis werd dit, met name door mijn moeder 'enigszins genuanceerd.' Dit ging zelfs zo ver dat mijn moeder, een overtuigd protestant, op school ontboden werd door de hoofdzuster om uit te komen leggen waarom ik zo dwars lag bij de Katholieke bijbellessen.

In het weekend gingen wij skiën in Solvalla, een wintersport plaats ten noordwesten van Helsinki. Het was altijd een avontuurlijke rit met de KLM auto, een VW Kever op winterbanden. Menig maal zijn wij langs de weg in een met sneeuw gevulde greppel gezakt waar wij niet zo eenvoudig meer uitkwamen. In de kattenbak van de auto had mijn vader altijd een zak zand, een oude deken en een schep bij zich om de Kever weer op de weg te krijgen. Als alles in stelling gebracht was, gaf

toja. Sillä seurauksella, että koulun johtajannunna kutsui vakaumuksellisen protestanttia-äitini selittämään minkä takia olin niin hankala katolisilla uskontotunteilla.

Viikonloppuisin kävimme Helsingin luoteispuolella sijaitsevassa Solvallan hiihtokeskuksessa. Sinne ajaminen talvirenkain varustetulla KLM:n kuplavolkkarilla oli aina seikkailu. Päädyimme monta kertaa ojaan, eikä auton saaminen sieltä irti onnistunut ihan helposti. Isällä oli tavaratilassa vakiovarusteena hiekkasäkki, vanha peitto ja lapio näitä tilanteita varten. Kun kaikki oli valmista, meidät laitettiin ulos työttämään isän paineessa napakasti kaasupoljinta. Muutkin hiihtäjät ajoivat samaa reittiä, ja meillä oli tapana auttaa toinen toisiamme.

Sukset olivat siihen aikaan yksinkertaiset, pitkät puusukset. Niiden pohjet rasvatitiin polttimen avulla. Bambusta tehdyt suksisauvat ja urheiluasu täydensivät

De familie de Rotte bij de KLM auto in Solvalla 1959. | De Rotten perhe KLM:n työsuuhdeauton vieressä Solvallan hiihtokeskuksessa 1959.

Kort na aankomst in Helsinki 1958, Frank en Guus met Arko, de hond. | Kuva pian Helsinkiin saapumisemme jälkeen 1958, Frank ja Guus Arko-koiran kanssa

The English School Helsinki 1958.

Muistojani Suomesta 1958-1964

Perheemme oli palannut isän ulkomaanpesten jälkeen takaisin Hollantiin, eikä mennyt vuottakaan, kun hän kerran vuonna 1958 töistä tultuaan ilmoitti, että muuttaisimme kuukauden kuluttua kauas pohjoiseen, Suomeen. Olin silloin seitsemenvuotias. Vaikka isä oli opiskellut trooppisten alueiden maataloutta, hän oli aloittanut uran luomisen sodan jälkeen KLM Royal Dutch Airlines -yhtiössä. Hänen vuoden kestävä työsopimusensa Libanonissa, jossa asuimme koko perheen voimalla, oli päättynyt. Ymmärrättävästi varsinkin äitini piti tottua ajatukseen.

Minusta ja veljestäni se kuulostti vain jännittäväältä. Niinpä lensimme kuukauden kuluttua Finnairin Convair-koneella Malmön kautta Malmin lentoasemalle. Sieltä otimme hyttävässä pakkasessa

taksiin Helsingin Munkkivuoren Porintielle. Huomioni kiinnittyi korkeisiin lumivalleihin ja siihen, että teillä kulki paljon samantyyppisiä autoja. Myöhempin tunnistin niiden olevan venäläisiä Volgia ja Moskvitšeja. Kaduilla näkyi huopatossut jalassa kulkevia karvalakkipäitä.

Parin päivän kuluttua aloitimme 'The English School'- koulussa. Se tuntui meistä oudolta. Amerikkalaisten nunnaopettajien tiukan ja kurinalaisen kouluopetuksen tavoitteena oli muokata oppilaista täydellisiä amerikkalaisen mallin ja puhdasoppisen roomalaiskatolisen kirkon mukaisia maailmankansalaisia. Meille opetettiin, että Amerikka oli luvattu maa ja katolinen kirkko ainut oikea uskonto. Kotona varsinkin äiti 'hieman lievensi' meille näitä näkökan-

Middageten op Solvalla 1959. | Lounas Solvallassa 1959.

mijn vader meestal heel veel gas en moesten wij duwen. Andere skiërs kwamen langs dezelfde weg en iedereen hielp elkaar wel om de bestemming uiteindelijk te bereiken. De ski's waren nog primitief. Het waren hele lange houten latten, ingeget met dik vet dat werd uitgesmeerd met een brander. Bamboe skistokken en een sportief trainingspak completeerden het geheel. We kregen les met andere Holland-

varustuksen. Saimme hiihdon opetusta yhdessä muiden hollantilaislasten kanssa. Lounaksi meille tarjottiin puuro ja leipää. Se oli kuin eloonjäämiskurssi Suomen talvesta selviämiseen. Leikimme ulkona suomalaislasten kanssa, joilta opimme suomea. Ensin luulimme sen olevan helppoa, laittaisimme vain i-kirjaimen sanojen perään. Yllätyin kun teimme sanasta 'boot' 'bootin', eikä kukaan ymmärtänytkään sitä. Vasta myöhemmin opimme, että suomeksi sanotaan 'vene'. Lopulta selvisimme suomen kielellä aika mukavasti naapuriston lasten kanssa, varsinkin kiro-sanojen suhteen. Koulussa opimme kirjoittamaan ja puhumaan englantia, ja kotona äiti opetti meille hollannin kieltä. Nän mestä tuli kolmikelisiä, eikä se tuottanut mitään sen suurempia ongelmia.

Isä tottui nopeasti suomalaiseen liike-elämään. Hän toimi KLM:n Suomen johtajana ja hänen toimistonsa oli Aleksanterinka-

se kinderen en tussen de middag werd er dikke pap met stukken brood geserveerd. Al met al een soort 'survival cursus' in die oneindige witte Finse vlakten. Wij leerden ook al een woordje Fins spreken op straat van de buurtkinderen. In het begin dachten wij "Oh dat is makkelijk, je zet gewoon overal een 'i' achter." Zo werd boot booti, maar niemand begreep ons. Pas later leerden wij het woord 'vene' naast de vele andere Finse woorden. Uiteindelijk konden wij een aardig woordje Fins kletsen met de kinderen in de buurt. En in het Fins vloeken konden wij als de besten! Op school leerden wij Engels lezen en schrijven en thuis kregen wij Nederlandse les van mijn moeder. Kortom, wij werden drietalig opgevoed maar hebben daar nooit een probleem mee gehad.

Mijn vader was al snel ingeburgerd in het Finse zakenleven. Hij was hoofd van de KLM vestiging in Finland met een kantoor aan de Alexanderinkatu. Zijn taak was onder an-

dulla. Hän oli mm. vastuussa Helsingin kautta kulkevasta Amsterdamin ja Moskovan välisestä rahtiliikenteestä. Maatalouskoneita vientiin ja turkisksia tuontiin. Olimme useita kertoja isän mukana Malmin lentokentällä ottamassa vastaan KLM:n koneita. Pysähdyimme siellä portille, jonka luona isäni ilmoittautui turvallisuusmiehille pienien ikkuna-aukon kautta sanoin 'de Rotte from KLM'. Portin avauduttua ajoimme siitä sisään ja parkkeerisimme auton laskeutuneen lentokoneen viereen. Isäni otti miehistön vastaan ja hoiteli tulliasiat. Sillä välin pujahdin veljeni kanssa koneen ohjaamoon. "Mihinkään ei saa koskea", komensi isä aina meitä. Mutta kukaan ei ollut katsomassa mitä teimme. Nyt se ei tulisi kuuloonkaan. Kun asiat oli selvitetty, nousi kone taas ilmaan jatkamaan matkaansa illan pimeyteen ja me palasimme lumimaisemassa takaisin kotiin. Vuosia myöhemmin Vantaan len-

dere het organiseren van vrachtvluchten tussen Amsterdam en Moskou via Helsinki. Landbouwmachines heen en bont terug. Menigmaal gingen wij met mijn vader mee naar Malmi Lentosema om daar de KLM af te handelen die net was geland. Wij stopten dan voor het hek: "de Rotte from KLM", riep hij door het raampje naar de bewaking en het hek zwaaidde open. Wij reden het platform op en parkeerden naast het inmiddels gelande KLM toestel. Mijn vader ging met de Finse douane en de crew aan de slag en mijn broer en ik holden de trap op en namen plaats in de cockpit aan het stuur. "Nergens aankomen jongens", riep mijn vader dan. Echter niemand die op ons lette. Dit zou nu ondenkbaar zijn. Als alles klaar was en de KLM machine weer verdween in de nacht, reden wij weer door de sneeuw naar huis. Jaren later op het nieuwe vliegveld Vantaa, werd het allemaal veel formeler.

Regelmatig was mijn vader op stap in Finland met zakenrelaties. Favoriete bestem-

ming voor de Hollandse gasten was Imatra bij de Fins-Russische grens om daar 'de Vijand' door verrekijkers te bespieden. Het was tenslotte de Koude Oorlog in Europa waarvan in Holland echter weinig te merken was. Maar in Finland was de vijand gewoon te zien. De Finnen zelf gingen graag mee op zakenreis naar Holland. Favoriete bestemming was, naast Amsterdam, vooral Volendam en de Hollandse Jenever, die het liefst genuttigd werd in Volendammer klederdracht. Geweldig vonden zij dat. Erst allemaal op de foto in klederdracht en dan aan de borrel!

Mijn vader was ook jarenlang voorzitter van de Nederlandse Vereniging in Finland. Allerlei leuke Hollandse feesten werden enthousiast gevierd, zoals het Sinterklaasfeest, waar ieder jaar de Hollandse pater De Caluwé op een schimmel van de Finse bereden politie kwam opdagen met een grote zak cadeautjes, tot genoegen van de Hollandse kinderen. Tevens wer-

Mijn vader. | Isäni.

tokentällä tällaiset asiat ruvettiin hoitamaan tiukempien määräysten mukaisesti. Isä kävi myöhemminkin usein työmatkalilla Suomessa. Siellä hän teki myös retkiä suomalaisten työkumppaneiden kanssa.

Skiles Solvalla 1960. | Hiihto-opetusta Solvallassa 1960.

Hollantilaisten suosikkikohde oli Imatra, missä mentiin valtion rajalle kiikaroimaan 'vihollista'. Sehän oli kylmän sodan aikaa, eivätkä sen vaikutukset tuntuneet samalla tavalla Hollannissa. Mutta Suomessa vihollisen saattoi jopa nähdä. Suomalaiset kävivät myös mielellään työmatkoilla Hollannissa. He pitivät Amsterdamin lisäksi

Kaas- en haringparty op het KLM kantoor, Alexanderinkatu Helsinki 1961. | Juusto- ja silakkakekerit KLM:n toimistolla Helsingin Aleksanterinkadulla 1961

den allerlei artiesten, zoals Max Tailleur en Godfried Bomans uit Holland ingevlogen om op te treden voor de Nederlandse vereniging. Maar de jaarlijkse haringparty was zowel voor de Finnen als voor de Hollanders toch wel het hoogtepunt.

erityisesti Volendamista ja hollantilaisesta geneveristä, mieluiten Volendamin kansallispuvuissa. Ne vasta olivat aikoa! Ensin ryhmäkuva puvuissa ja sitten ryypylle. Isäni toimi myös vuosia Suomalais-Hollantilaisen yhdistyksen puheenjohtajana Suomessa. Hollantilaisia juhlia järjestettiin innolla ja esim. vuotuisessa sinterklaas-juhlassa hollantilainen pappi, Robert de Caluwé, saapui poliisilta lainaamansa hevosen selässä suomalaislasten iloksi mukanaan säkillinen lahjoja. Hollannista haalittiin myös usein esiintyjä yhdistyksen tapahtumiin, esimerkiksi Max Tailleur en Godfried Bomans. Tapahtumista tärkein oli kuitenkin suomalaisen ja hollantilaisten mielestä vuotuinen silakkajuhla. Isä kotiutui yhä enemmän Suomeen. Perheemme sauna joka viikko. Isä vei minut ja veljeni usein metsään järven rannalle kalaan ja mustikoita ja kantarelja poimimaan. Hän tykkäsi myös mennä

Mijn vader ging zich in die tijd steeds meer thuis voelen in Finland. Wij gingen als gezin wekelijks naar de sauna. Ook nam hij mijn broer en mij 's zomers vaak mee de stad uit om aan een meer te gaan vissen en in de bossen er omheen bosbessen te verzamelen en cantharellen te zoeken. En hij ging met zijn Finse vrienden graag mee naar hun buitenhuis in de winter en was zo gek niet of hij dook na de sauna zo tussen ijsschotsen het meer in. Na afloop werd deze koude duik natuurlijk uitbundig gevieren met veel aquaviet onder het roepen van: "kippis!" Dit tot groot ongenoegen van mijn moeder als mijn vader, moe van "een lange dag werken" weer heel laat thuiskwam. Zij had ook veel moeite met de lange Finse winters en de kou en het gebrek aan gezellige vriendinnen in de buurt. Zij leerde wat Zweeds maar zij heeft zich er nooit echt thuis gevoeld. In het voorjaar ging zij steeds naar Holland om daar de len-

suomalaisen mukana heidän mökeilleen talvisinkin. Hän ei aristellut käydä sauna-riissuilla muiden mukana avannossa jonka jälkeen skoolattiin akvaviittiä 'kip-piksineen'. Äiti oli tästä harmissaan, varsinkin kun isä saapui väsyneenä 'pitkän työpäivän' pääteeksi iltamyöhällä kotiin. Äidille ei ollut helppoa kestää pitkää Suomen talvea ja kylmyyttä ja hän kaipasi hyviä ystäviä. Hän opetteli jonkin verran ruotsin kieltä, mutta ei pystynyt täysin koittumaan. Hän halusi joka vuosi ehdottomasti keväällä Hollantiin Suomessa vielä jatkuvan talven vastapainoksi.

Ensimmäisenä vuosina meillä oli hollantilainen au pair, koska vanhemmillani oli usein iltamenoja: cocktailkutsuja ja illallisia, joiden pääteeksi he menivät tanssimaan Kalastajatorpalle. Meistä oli hienoa katsoa miten he pukeutuivat juhlaan, isä joskus smokkiin, äiti iltapukuun ja minkistoolaan, ja lähtivät taksilla matkaan.

te voelen, terwijl Finland nog in winterse duisternis gedompeld was. Wij hadden de eerste jaren nog een au pair meisje uit Holland mee want mijn ouders gingen vaak uit. Cocktail party's, grote diners en na afloop dansen in Kalastajatorppa. Prachtig vonden wij dat als mijn vader in smoking en mijn moeder in avondtoilet met nertsstola's avonds met de taxi vertrokken.

Wij maakten in de weekends vaak trips met mijn ouders om Finland beter te leren kennen. Zo was een bezoek aan Suomenlinna voor ons een hoogtepunt. Ook het kasteel van Hamina en Seurasaari waren favoriete bestemmingen. In de winter werd er veel geskied. Met Juha en Esa trokken wij op de ski's de bossen in achter onze flat. Uiteraard met puukko en een rugzak waarin leipä en juotavaa. Zo bleven wij soms een hele dag weg en voelden wij ons ware avonturiers in het iso-metsä. Wij maakten van takken pijl en bo-

Viikonloppuisin teimme vanhempien kanssa retkiä tutustuaksemme paremmin Suomeen. Mieleenpainuvin oli käyti Suomenlinnassa. Muita suosikkejamme olivat Haminan linna ja Seurasaari. Talvisin hiihdettiin paljon. Meillä oli tapana hiihtää ystäviemme Juhana ja Esan kanssa kerrostalomme takana olevassa metsikössä. Meillä oli tietoinen puukko mukana ja repussa syötävä ja juotavaa. Tunsimme olevamme seikkailijoita suuresta metsässä jossa vietimme usein koko päivän. Teimme oksista jousipyssyt joilla sitten metsästämme. Emme onnistuneet koskaan saamaan saalista. Kotiin palattuamme meillä oli aina paljon kerrottavaa illallispöydän ääressä.

Yksi hienoimmista hiihtoretkistämme oli kun hiihdimme Helsingin satamassa jäätyneellä merellä. Kauempana näimme suuren jäänserkijän avaamassa reittiä avomerelle. Kesäisin samassa satamassa Esplanadin päässä oli myytävä kaiken-

Munkkivuori, Helsinki 1961.

gen waar wij mee op jacht gingen. Echter nooit iets gevangen. En 's avonds was het altijd weer moe thuiskomen met mooie verhalen voor aan tafel. Een van de mooiste skitochten was over het besneeuwde ijs van de dichtgevroren haven van Helsinki waar je in de verte een enorme ijsbreker zich een weg zag banen door het dikke ijs naar open zee. 's Zomers kon je in diezelfde haven, aan het eind van de Esplanade, vanaf bootjes bij de markt, allerlei heerlijke dingen kopen zoals bosbessen en paddenkoeken. En inkopen doen met mijn moeder

Mijn moeder en ik op Seurasaari. | Äiti ja minä Seurasaarella.

laisia herkuja, kuten mustikoita ja sieniä. Kauppalassa ostoksilla käyti oli myös elämä. Siellä saimme ihmetellä hienoja kaloja ja rapuja. Stockmannilla kävime ostamassa tulaisia Hollantiin: Arabian posliinia, littalan lasia ja Fazerin suklaata.

in de Hallen was ook een belevenis! Prachtige vissen en kreeften lagen er uitgestald. Bij Stockmann kochten wij Arabia aardewerk, littala glas en chocolade van Fazer om mee te nemen voor familie in Holland. In de winter was alles echter anders. Bij -30 graden is het buiten heel erg koud. Wij moesten onze wangen en neus insmeren met Vitalis, een dikke gele vaseline om bevriezing te voorkomen. Inmiddels hadden wij ook een bontmuts en steeds tijdens de skitochten moesten wij op elkaar wangen letten om te kijken of er geen bevriezing optrad. Masseren met een stukje ijs was dan de remedie. Als mijn ouders ergens op bezoek gingen namen zij één bloem mee, verpakt in wel drielagen papier. Bloemen waren in de winter onbetaalbaar. Je kon de Finnen dan ook helemaal gek maken met een grote bos tulpen (en een fles jenever) uit Holland. De KLM kisten namen altijd wel wat van dat spul mee voor mijn vader om zaken mee te doen.

Sinterklaas 1960 met de Nederlandse Vereniging. | Sinterklaas Suomalais-Hollantilaisessa yhdistyksessä 1960.

Talvet olivat erilaisia. Kolmenkymmenen asteen pakkanen tuntuu todella jäätväältä. Meidän piti suojata poskemme ja nenämme Vitalis-voiteella. Meillekin hankittiin karvalakit ja meidän piti tarkkailla hiihtoretkillä toinen toistemme poskia niin ettei niihin pääsisi tulemaan pakkasenpuremia. Jos niin kävisi, ohjeena oli hieroa paleltu-

In 1962 werd echter alles ineens een stuk grimmiger. De Cuba Crisis begon en toen in 1963 president Kennedy in Dallas werd vermoord was de Koude Oorlog op zijn hoogtepunt. Mijn ouders luisterden daagliks naar de Nederlandse Wereld Omroep voor het laatste nieuws en in de gang stonden de koffers gepakt om bij onheil snel terug naar Nederland te kunnen gaan. Wat dat betreft was de innige relatie van mijn vader met de Finnair van groot belang om terug naar Holland te kunnen indien nodig. Maar zover is het nooit gekomen. Wel hebben wij zeer geregeld met de Convair en later de Caravelle van de Finnair op en neer naar Nederland gevlogen, maar dat was steeds voor vakantie en familiebezoek. In 1963 werd ik ernstig ziek, ik had een gecompliceerde longontsteking en moest opgenomen worden in het Auroran Sairaala in Helsinki. Drie maanden heb ik daar gelegen tot ik uiteindelijk weer hersteld was.

maa jääläpalalla. Jos vanhempamme ostivat tuomiseksi kyläpaikkaan kukkia, ne paattiin kolmeen paperikerrokseen. Kukat olivat talvisin todella kalliita. Oli helppo saada suomalaiset tolaltaan ihastuksesta, jos heille toi tuliaisiksi suuren kimpun tulppaanita Hollannista (geneverpullon kera). KLM:n lastin mukana tuli usein tulppaanita isälleni liikelahjaksi annettavaksi.

Vuonna 1962 asiat muuttuivat huonompaan suuntaan. Kuuban kriisi alkoi, ja kun presidentti Kennedy murhattiin 1963 Dallasissa, kylmä sota oli pahimmaillaan. Vanhempani kuuntelivat päivittäin Hollannin maailmanradion lähetystä matkalaukut valmiiksi pakattuina mahdollista lähtöä varten. Isäni hyvä suhde Finnairiin varmisti mahdollisen Hollantiin lähtöimme. Mutta meidän ei tarvinnutkaan lähtää. Lensemme sen sijaan lomamatkoja ja perhevierailuja Hollantiin Finnairin Convair- ja Caravelle-koneilla.

In 1964 zijn mijn broer en ik samen met mijn moeder weer terug naar Holland gegaan. Wij moesten naar een middelbare school in Holland terwijl mijn vader nog drie jaar in Finland is gebleven voor de KLM. Uiteindelijk is ook hij in 1967 weer met het gezin herenigd. Zijn taak in Finland zat er op. Groot was zijn verbazing toen hij tijdens het staatsbezoek van president Urho Kekkonen aan Nederland in 1972, werd uitgenodigd om een Finse onderscheiding in ontvangst te nemen: hij werd Officier in de Orde van de Witte Roos van Finland, toegekend vanwege zijn bemiddelende rol in de relatie tussen Nederland en Finland. Hij beschouwde dit als een zeer grote eer! Terugkijkend op zijn loopbaan behoorden de Finse jaren wel zeker tot zijn mooiste.

En ik, ik ben altijd van Finland blijven houden als een tweede kotimaa. Ik heb in 1991 mijn vliegbrevet gehaald en ben inmiddels drie keer zelf naar Finland gevlogen om

Jhr. P.Y. de Rotte, benoemd tot Officier in de Orde van de Witte Roos van Finland 1972. | P. Y. de Rotte, Suomen Valkoisesta Ruususta komentaja vuonna 1972.

Vuonna 1963 sairastuin vakavasti keuhkotulehdukseen ja minua hoidettiin Helsingissä Auroran sairaalassa. Kolmen kuukauden sairaalassaolon jälkeen pääsin vihdoin kotiin. Vuonna 1964 muutin yhdessä äitini ja veljeni kanssa takaisin Hollantiin. Jatkoinne hollantilaisessa koulussa ja isä jää vielä kolmeksi vuodeksi Suomeen KLM:n palvelukseen. Vuonna 1967 perheemme oli jälleen koossa hänenkin palattuaan Hollantiin. Isä sai kokea suuren yllätyksen Urho Kekkosen valtiovierailun aikana, kun hänelle myön-

Vliegveld Helsinki-Malmi, 2016. | Helsinki Malmi Lentoasema, 2016.

te landen op Malmi Lentoasema. Een bijzonder emotioneel moment als je daar uitstapt en de beelden uit je jeugd komen weer boven. Ook als ik op reis ben en ik hoor Fins praten, gaat mijn hart altijd wat sneller kloppen. En dat wil wel wat zeggen voor een cardioloog. Daarom wil ik eindigen met uit de grond van mijn hart te zeggen: "minä rakastan Suomi oikein paljo!"

Guus de Rotte

nettiin Valkoisesta Ruususta ritarikunnan arvokas kunniamerkki hänen yhteistyöstään Hollannin ja Suomen välillä. Hänenstä se oli suuri kunnia! Myöhemmin kun hän muisteli virkauraansa, hän piti Suomessa viettämäänsä aikaa selvästi parhaimpana. Ja minulle Suomesta muodostui toinen kotimaa. Suoritettuani lentolupakirjan 1991 olen lentänyt kolme kertaa Malmin lentoasemalle. Astuttuani ulos koneesta liikutun aina lapsuusmuistojen palattua mieleeni. Ja aina kun kuulen matkoillani jonkin puhuvan suomea, sydämeni alkaa sykkiä kiivaammin. Ja se onkin jotain, kun on kardiologi kyseessä. Senpä takia haluankin päättää tämän sepustukseni sanoen: "Minä rakastan Suomi oikein paljo!"

*Guus de Rotte
Käänös: Minna Räty*

De Zweeds-Finse adellijke familie Ållongren

via Rusland en Indonesië naar Nederland

Vladimir Ollongren, kleinzoon van de Finse adelsman Peter Ållongren, was als kind speelkameraad van de toekomstige tsaar Nikolai II in St Petersburg. Vladimir's zoon, Alexander sr., werd als 16-jarige al toegelaten tot de officiersopleiding van de marine in 1917, het jaar van de Russische revolutie. De bemanning van zijn marineschip pleegde muterij in Vladivostok en verliet Rusland. Na diverse omzwervingen kwam hij terecht in Nederlands Oost-Indië en trouwde het Nederlandse meisje Adele. Evenals zijn zoon, Alexander jr., kwam hij in de Tweede Wereldoorlog terecht in een Japans interneringskamp. Beiden hebben de ontberingen overleefd. Alexander jr. werd later hoogleraar in Leiden en is sinds 2002, na vier generaties, ingeschreven in het adelsregister als jonkheer.

Rune en
Margot Frants

Thuis in de kringen rond de tsaar

Een tak van de familie Ållongren bezat een landgoed in het dorp Rautjärvi tegen de Russische grens aan. In de vrede van

Turku, 1743, raakte dat gebied aan de Russische zijde. Daarna werden de meeste nakomelingen beroeps militair in Rusland en veranderden hun naam in Ollongren.

Alexander Ollongren sr. werd geboren in 1901 in Kiev, waar zijn vader Vladimir legercommandant was. Zijn grootouders hadden nauwe contacten met de familie van de tsaar. Na het jonge overlijden van Konstantin werd diens echtgenote, Alexandra, gouvernante in de familie van de tsaar, waardoor haar zoontje Vladimir speelkameraad werd van de toekomstige tsaar Nikolai II.

Vanwege de Russische revolutie in 1917, is Vladimir naar Frankrijk uitgeweken. Door de vlucht had hij zijn kinderen uit het oog verloren. Echter, door een advertentie in een Russische emigrantenkrant in Frank-

rijk is hij via-via weer in contact gekomen met zijn zoon Alexander sr., die in Nederlands Oost-Indië woonde. Vladimir is in 1943 overleden in Parijs. Zijn echtgenote Klaudia is in 1962 overleden in Den Haag.

Bij de geboorte kreeg Alexander sr. een gouden zakhorloge van tsaar Nikolai II. Al vroeg stond vast dat Alexander sr., net als zijn vader en grootvader, een militaire loopbaan zou volgen. Mede dankzij de goede relaties in de hogere kringen kon Alexander sr. al als 16-jarige in 1917 als kadet toetreden tot de Maritieme Academie in St Petersburg.

De Russische revolutie gooit roet in het eten

In verband met de groeiende politieke onrust werd de marine-officiersopleiding in de zomer verplaatst naar Vladivostok aan de oostkust van Rusland. Hier werd de jonge kadet lid van de bemanning op het marineschip Oriol (in het Engels Ea-

Kaart met de Zweeds-Russische grens van 1743. Rautjärvi kwam nu te liggen in Rusland. Bron: Google/Rune Frants. | Kartta jossa vuoden 1743 Ruotsin ja Venäjän välinen raja. Rautjärvi on siirrynyt Venäjän puolelle. Lähde: Google/Rune Frants.

gle) met de tsaargezinde Kitsin als kapitein. Het marineschip Oriol is Vladivostok uitgevaren na het uitbreken van de revolutie. Hoewel de kapitein de bemanning had toegezegd dat het schip zou terugke-

tsaar perheeseen. Konstantinin kuoltua hänen vaimostaan Alexandrasta tuli tsaarin perheen kotioppettajatar, minkä myötä hänen pojastaan Vladimirista tuli Venäjän tulevan tsaarin Nikolai II:n leikittoveri. Vladimir pakeni Venäjän valankumouksen pyörteissä vuonna 1917 Ranskaan. Sen johdosta hän kadotti joksikin aikaa yhteyden lapsiinsa. Hänen onnistui lopulta monen mutkan jälkeen jäljittää poikansa Alexander sr. Tämä löytyi Alankomaiden Itä-Intiaasta. Vladimir kuoli vuonna 1943 Pariisissa. Hänen puolisonsa Klaudia kuoli 1962 Haagissa. Kun Alexander sr syntyi, hän sai tsaari Nikolai II:lta lahjaksi kultaisen taskukellon. Oli jo varhain selvää, että Alexander seuraisi isänsä ja isoisänsä jalanjälkiä armeijan leivissä. Suhteet yläluokkaan auttoivat häntä saamaan 16-vuotiaana 1917 paikan Pietarin Laivastokatemian kadettikoulusta.

Ruotsalais-suomalaisen Ållongrenin

aatelisperheen tie Venäjän ja Indonesian kautta Alankomaihin

Vladimir Ollongren, suomalaisen aatelismiehen Peter Ållongrenin pojanoika, oli lapsena tulevan tsaarin Nikolai II:n leikkitoverti Pietarissa. Vallankumouksen vuonna 1917 Vladimirin tuolloin vasta 16-vuotias poika, Alexander sr., hyväksyttiin Venäjän laivaston kadettikouluun. Hänen laivansa nostusti kapinaan Vladivostokissa hän jätti Venäjän. Monien vaiheiden kautta hän päätyi Alankomaiden Itä-Intiaan, jossa hän meni naimisiin hollantilaisen Adelen kanssa. Samoin kuin hänen pojansa Alexander jr., hän joutui japanilaisten internointileirille. He molemmat selvisivät sen kurjuudesta elossa. Alexander jr. toimi myöhemmin Leidenin yliopiston professorina ja vuonna 2002 neljän sukupolven jälkeen, hänen nimensä merkittiin aateliskalenteriin.

Koti tsaarin piireissä

Ållongrenin sukuhaaroista yksi omisti Venäjän rajan lähellä sijaitsevassa

Peter Abraham Ållongren, 4.9.1760, Rautjärvi
∞ Anna Kristina Weckling, 13.6.1761
Peter Abraham Ållongren jr., 27.4.1794, Viborg (Viipuri)
∞ Agata Vilhelmina Sundberg, 28.4.1810
Konstantin Ollongren, 9.11.1828, Kotka
∞ Alexandra Petrovna Okonisjnikov, 30.3.1837, Sveaborg (Suomenlinna)
Vladimir Ollongren, 1.5.1867, St. Petersburg
∞ Klaudia Ilyanova Simorov, 26.10.1874
Alexander Ollongren sr., 3.1.1901, Kiev
∞ Selma Hedwig Adele Jaeger, 20.2.1901, Dresden
Alexander Ollongren jr., 9.11.1928, Sumatra
∞ Gunvor Ulla Marie Lundgren, 8.11.1942, Stockholm

Rautjärven kylässä maatilan. Turun rauhan myötä 1743 alue siirtyi Venäjän valtiolle. Sen jälkeen suurin osa perheen jälkeläisis-

Nicolai II als kind, tsaar en gevangene. Bron: Wikipedia. | Nikolai II lapsena, tsaarina ja vankina. Lähde: Wikipedia.

ren is dat niet gebeurd - in principe deserterde de hele bemanning. Het idee om terug te keren na de revolutie, als officieren van de tsaar, was waarschijnlijk niet zonder gevaar voor hun leven geweest - de gehele tsarfamilie was immers inmiddels uitgemoord.

De tsaristische marinevlag werd gestreken en Oriol is als vrachtschip in de

richting van de Aziatische wateren gevaren, waar de bemanning zich in het levensonderhoud voorzag met vrachtvervoer. Na verloop van tijd vonden Alexander en zijn officiersvrienden het uitzichtloos om rond te varen op een vrachtschip. In Singapore heeft kapitein Kitsin, in de naam van de tsaar, de kadetten bevorderd tot officieren, waarna ze

heidät palveluksesta! Alexander sr. yritti löytää yhdessä ystävänsä kanssa töitä maissa. Se ei ollut helppoa, varsinkin kun heidän kielitaitonsa oli venäjä ja vähäisesti määrin ranska. Lisäksi heillä oli käytössään vain yksi siisti puku, jota he vuoron perään käyttivät työpaikkakaastattelussa. Heidän onnistui kuin onnistuikin löytää pestit rahtilaivan, joka oli matkalla Alankomaiden Itä-Intiaan. Surabayassa he löysivät uudet työpaikat maissa kieliongelmista huolimatta. Ensi töikseen he opettelivat tärkeintä englanninkielistä merimiessanastoa. Siitä huolimatta kun heille huudettiin 'make fast', he juoksivat kiireesti pakoon sen sijaan, että he olisivat kiinnittäneet laivan laituriin.

Rakkautta Alankomaiden Itä-Intiassa
Alexander jatkoi elämäänsä ilman ystävää Alankomaiden Itä-Intiassa, jossa hän löysi työtä Bandungin postitoimistossa Jaava-

zijn afgemonsterd! Samen met een vriend probeerde Alexander sr. werk aan wal te vinden. Dat was niet gemakkelijk want je slechts Russisch en een beetje Frans spreekt. Bovendien hadden zij maar één net pak die ze beurtelings droegen bij sollicitaties. Vrij snel konden ze aamonsteren op een vrachtschip richting Nederlands Oost-Indië. In de haven van Surabaya kregen ze toch nog werk aan wal, ondanks de taalmoeilijkheden. Ze probeerden snel belangrijke Engelse zee-mansuitdrukkingen te leren. Echter, toen ze een keer 'make fast!' hoorden, renden ze snel weg in plaats van het schip vast te binden aan wal.

Liefde in Nederlands Oost-Indië

Alexander ging zonder zijn vriend verder Nederlands Oost-Indië in en vond werk op het postkantoor in Bandung, Java. Daar ontmoette hij Adele Jaeger, een mooie vrouw met wie hij een relatie kreeg. Ade-

Het Anichkov Paleis, waar de toekomstige tsaar Nicolai II en Vladimir Ollongren samen werden opgevoed. Bron: Google. | Anitskovin palatsi, missä tuleva tsaari Nikolai II ja Vladimir Ollongren viettivät lapsuutensa. Lähde: Google.

le's vader was Nederlander en werkte als accountant in Bandung, haar moeder Selma Hedwig kwam uit Dresden in Duitsland. De vader van Adele vond dat zijn schoonzoon een betere baan nodig had om zijn toekomstige gezin te kunnen onderhouden en regelde daarom een baan

Het gouden horloge met het wapen van de tsaar was een geboortecadeau van tsaar Nicolai II aan Alexander sr. De medailles verdiende Alexander sr. tijdens zijn korte loopbaan in de tsaristische marine. Bron: Rune Frants | Kultainen tsaarin vaakunoin koristeltu taskukello, jonka tsaari antoi Alexander sr:lle syntymälajaksi. Alexander sr:n ansiomitalita hänen lyhyeltä uraltaan tsaarin laivastossa. Lähde: Rune Frants.

saarella. Siellä hän tutustui kauniiseen Adele Jaegeriin, jonka kanssa hän rupesi seurustelemaan. Adelen isä oli hollantilainen ja hän työskenteli tilintarkastaja Bandungissa. Hänen äitinsä Selma Hedwig oli kotoisin Saksan Dresdenistä. Adelen isän mielestä tulevalla vävyllä tuli

olla parempi työpaikka, jotta hän pystyisi elättämään perheensä. Niinpä hän järjesti Alexanderille paikan esimiehenä kahviplantaasilla Sumatralla. Pariskunta meni naimisiin 1928 Yogjakartassa.

Nuorenparin jo asuessa Sumatralla heille syntyi poika Alexander jr. vuon-

Venäjän vallankumous

Poliittisen epävarmuuden myötä laivasoupseerikoulutus siirrettiin Venäjän itärannikolla sijaitsevaan Vladivostokiin. Tällä nuoresta kadetista tuli Oriol-laivan (suomeksi Kotka) miehistön jäsen. Sen kapteenina toimi tsaarimielinen Kitsin. Oriol lähti Vladivostokista vallankumouksen seurauksesta. Vaikkakin kapteeni oli vakuuttanut laivan palaavan Vladivostokiin, näin ei tapahtunut, minkä myötä koko miehistöstä tuli karkureita. Ajatus tsaarin upseerina palaamisesta maahan vallankumouksensa jälkeen vaikutti vaarallista, koko tsaarin perhehän oli murhattu.

Tsaarin laivastolippu poistettiin ja laiva käänsi keulansa 'rahtilaivana' kohti Aasian meriä. Laivan seilattua kyllästymiseen asti Alexander ja hänen upseeritoverinsa päättivät rantautua. Singaporessa kapteeni Kitsin ylensi kadetit tsaarin nimissä upseereiksi, minkä jälkeen hän erotti

Trouwfoto van Alexander en Adele in Yogyakarta 1926.

Bron: Alexander Ollongren. | Alexanderin ja Adelen häätkuva
Yogjakartassa vuonna 1926. Lähde: Alexander Ollongren.

voor Alexander als voorman op een kofieplantage op Sumatra. Het jonge stel trouwde in 1926 in Yogyakarta.

Toen het gezin op Sumatra woonde werd Alexander jr. in 1928 geboren. La-

na 1928. Myöhemmin heille syntyi vielä kolme lasta. Sumatralla he kuulivat öissin tiikerien karjuntaa ja hiippailua talon ympärillä. Se aiheutti rauhattomuutta, varsinkin kun kyseessä oli pieniä lapsia, vaikka primitiivinen talo seisoikin korkeiden pilareiden päällä. Perhe muutti seuraavaksi Yogyakartaan Alexanderin saattua pestin Singerin ompelukonefirmassa. Perhe asui siellä vuoteen 1942, Japanin miehitykseen saakka.

Isä ja poika 'japsileirillä'

Invaasion jälkeen oli aluksi melko rauhallista, mutta vähitellen yhä useammat miehet joutuivat pakkosiirttoon. Heidän joukossaan oli eurooppalaisia, jotka olivat samalla menettäneet kaiken omaisuutensa. Ollongrenin perhe muutti ensin toiseen kaupunginosaan ja sitten toiselle saarella toivoen, että siellä heidät jätettiisiin rauhaan. Siitä huolimatta Alexander

ter werden drie andere kinderen geboren. Op Sumatra kon je de tijgers 's nachts horen brullen en rond de huizen sluipen. Dat was geen geruststellende ervaring, zeker niet met kleine kinderen in de primitieve woningen, ook al stonden ze op palen. Het gezin verhuisde tenslotte naar Yogyakarta waar vader Alexander directeur werd van de vestiging van Singer naaimachine. Hier beleefde het gezin goede tijden tot de Japanse bezetting in 1942.

Vader en zoon in 'Jappenkampen'

De eerste tijd na de invasie was het relatief rustig maar langzamerhand werden er steeds meer mannen geïnterneerd en aangevoerd. Steeds meer Europese gezinnen werden geïnterneerd en raakten hun eigendommen kwijt. Het gezin Ollongren is toen verhuisd naar een andere gedeelte van de stad en later naar het Indonesische gedeelte waar ze hoopten met rust gelaten te worden.

sr pidätettiin ja hänet vietettiin vastapäätä heidän taloaan sijaitsevaan kaupunginvankilaan. Adele vei hänen usein ruokaa piennessä kulhossa, joka hänen pitää luovuttaa jo portilla. Hän piilotti salaa kulhon kanteen pieniä kirjelappusia miehelleen. Ne olivat valopilkkuja vangin elämässä, eivätkä he onnekki jääneet kiinni asiasta. Alexander sr on myöhemmin kertonut saaneensa ruuan ja kirjeet perille.

Adelen piti nyt itse huolehtia itsestään ja neljästä lapsestaan. Ensi töikseen hän erotti palvelijansa ja ryhtyi paistamaan maissileipiä, joita hänen lapsensa sitten möivät kadulla. Joskus hänen oli myytävä ylimääräisiä huonekaluja. Lopulta heidän piti luopua jopa pianosta. Sodan aikana koulut olivat suljettuina. Alexander jr oli hyvä matematiikassa ja hän pyysi vanhempa ystävänsä opettamaan sitä hänenelle. Se vei hyvällä ja mielenkiintoisella tavalla huomion pois arkipäivästä ja se

Na enige tijd werd ook Alexander sr. door de politie opgepakt en in de stadsgevangenis ondergebracht, dat tegenover hun eigen huis lag. Adele heeft vaak eten voor hem gebracht in een kleine kom die ze aan de poort achter moest laten. In het dubbele deksel van de kom had ze kleine briefjes meegesmokkeld. Dat waren kleine lichtpuntjes in zijn bestaan en er was gelukkig niemand die de briefjes ontdekte. Alexander sr. heeft later bevestigd dat hij zowel het eten als de briefjes ontvangen heeft.

Adele moest nu zelf in het onderhoud voorzien voor zichzelf en haar vier jonge kinderen. Zij heeft eerst de bedienden moeten ontslaan en is zelf maisbrood gaan bakken dat de kinderen op straat verkochten. Soms moet ze meubelstukken die ze niet echt nodig hadden verkopen. Uiteindelijk werd zelfs de piano verkocht. Tijdens de oorlog waren de scholen gesloten. Alexander jr. was goed

osoittautui myös erittäin hyödylliseksi myöhemmässä elämänvaiheessa.

Puolen vuoden vankeuden jälkeen Yogyakartassa Alexander sr vietettiin pahainaiselle Banyubirun vankileirille 50 km:n päähän Bandngin kaupungista. Alun perin se oli ollut KNIL-sotilasleiri vankiloineen. Sinne vietettiin enimmäkseen eurooppalaisia miehiä. Myöhemmin alueelle rakennettiin enemmänkin vankileirejä, minne myös naiset ja lapset joutuivat. Alexander sr joutui olemaan siellä Japanin antautumiseen saakka 15. elokuuta 1945. Alexander sr pakeni vankileiriltä välittömästi ja yritti päästää rauhattomana junalla Yogyakartaan. Sattuman kautta hän tapasi junassa entisen sihteerinsä Singerin ajoilta. Tämä osti Alexanderille junalipun. Kotiin saapuessaan mies oli langanlaiha ja täysin uupunut. Hänen vatsansa oli turvonnut, mikä oli seurusta liian vähäisestä ja yksipuolisesta ravinnosta. Adele tiesi,

in wiskunde en hij heeft toen een oudere vriend bereid gevonden hem wiskundes te geven. Dat was een goede en interessante afleiding voor allebei en bleek uiterst nuttig voor de toekomst.

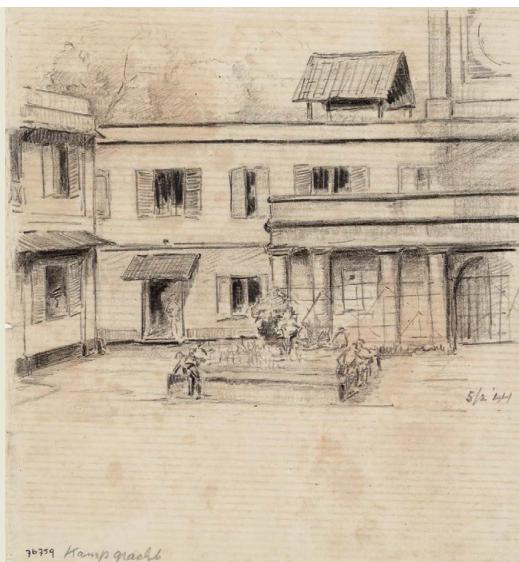
Na en half jaar in het gevangen in Yogyakarta werd Alexander sr. overgebracht naar het beruchte kamp Banyubiru, 50 km ten zuiden van de stad Bandoeng. Oorspronkelijk was het een militair kamp met gevangenis van het KNIL geweest. Hier werden voornamelijk Europese mannen ondergebracht. Later werden meerdere kampen in de buurt gebouwd, waar ook vrouwen en kinderen werden geïnterneerd. Hier zou Alexander tot de Japanse capitulatie op 15 augustus 1945 verblijven. Alexander is toen direct ontsnapt en probeerde zonder geld een trein naar Yogyakarta te nemen. Hoe onwaarschijnlijk ook, in de trein heeft hij zijn oud-secretaris bij Singer ontmoet. Zij heeft een treinkaartje voor hem gekocht. Bij de

että syöminen ja juominen oli aloitettava varovaisesti. Vähitellen Alexanderin voimat palautuivat ja hän pääsi palaamaan entiseen työhönsä Singerille.

Tammikuussa 1945 sai silloin 16-vuotias Alexander jr kirjallisen kutsun tulla ilmoittautumaan poliisilaitokselle. Hän otti äitinsä tekemän pienen patjan mukaansa. Sen olemassaolosta hän sai olla hyvillään. Oltuaan kuukauden vankina hänet kuljetettiin Itä-Jaavalla sijaitsevalle Ngawi-vankileirille, vanhaan KNIL-kasarminoihin, yhdessä 600 muun nuoren miehen kanssa. Koska neuvottelut japanilaisten ja indoeurooppalaisen KOP-organisaation välillä kariutuivat, huononivat leiriolosuheteet nopeasti. Ainut ruoka mitä he saivat, oli päävittäinen velli, jossa oli noin 50 g maissa. Onni onnettomuudessa oli, että puhdasta juomavettä oli riittävästi. Alexander oli yksi ensimmäisistä, joka sairas-tui punatautiin. Siinä vaiheessa japanilai-

thuiskomst was Alexander vermagerd en totaal uitgeput. Hij had een grote opgezwollen buik, dat ontstaat als je een lange tijd te weinig en slechte voeding krijgt (hongeroedeem). Adele wist dat hij in het begin heel voorzichtig met eten en drinken moest zijn. Langzamerhand kreeg hij ruimere porties, werd sterker en kon zijn werk bij Singer hervatten.

In januari 1945 kreeg de pas 16-jarige Alexander jr. een schriftelijk oproep zich te melden bij de politie. Hij heeft een klein matrasje dat zijn moeder had gemaakt kunnen meenemen. Hiervan heeft hij veel plezier gehad. Na een maand in het gevang werd hij op transport gezet naar Kamp Ngawi in Oost-Java, een oude KNIL-kazerne. Hier werden ongeveer 600 mannen en jongens verzameld. Nadat onderhandelingen over samenwerking tussen de Japanners en de Indo-Europese Organisatie KOP waren mislukt, werden de omstandigheden in het kamp

Tekening van Kamp Ngawi. Elke dag moesten de geïnterneerden zich verzamelen op de binnenplaats voor de ochtendappel. Bron: Google. | Pirustus Ngawin vankileiristä. Leiriläisten piti kokoontua joka aamu nimenhuutoon. Lähde: Google.

snel slechter. De enige voedsel dat ze kregen was een dunne pap van ca. 50 gr mais per dag. Geluk bij het ongeluk was dat er schoon water voorhanden was. Alexander was een van de eersten die dysenterie kreeg. De Japanners hadden toen nog wat medicatie en hij knapte op nadat hij een injectie had gekregen. Toen de medicijnen op raakten werd de situatie snel slechter en stierf omstreeks 40% van de geïnterneerden binnen 7 maanden. Naast gebrek aan voeding was het niets doen vervelend. Onder leiding van Han Resink werd een kleine filosofie-discussieclub opgericht, waar allerlei onderwerpen werden besproken. Later werd Han Resink hoogleraar filosofie in Bandung.

Enkele dagen na de Amerikaanse atoombom op Hiroshima ging op 15 augustus 1945 de poort open en werden de overlevenden met, door de sultan gestuurde, vrachtwagens naar Yogyakarta gebracht.

Silla oli vielä lääkkeitä, ja Alexander paransi siitä saatuaan ruiskeen. Lääkkeiden loputtua tilanne paheni pahanemistaan ja 40 % pakkoleiriläisistä kuoli siihen seuraavan 7 kuukauden aikana.

Paitsi ruuan vähys myös tekemisen puute teki olot ankeksi. Han Resink järjesti pienien filosofisen keskusteluryhmän, missä käsiteltiin asiaita laidasta laitaa. Myöhemmin Han Resink toimi filosofian professorina Bandungin yliopistossa.

Pari päivää Hirošiman pommin pudottamisen jälkeen 15. elokuuta 1945 vankileirin portit avattiin ja hengissä säilyneet vangit kuljetettiin sulttaanin lähetämällä kuorma-autoilla Yogyakartaan. On merkille pantavaa, että sekä Alexander sr., että Alexander jr. saivat vankileireillä osakseen melko hyvää kohtelu Japanin miehityksen aikana. Oli tärkeää totella tiukkoja säätöjä eikä saanut esittää mitenkään huomiota herättää vastustusta.

Opvallend is dat zowel Alexander sr. als Alexander jr. eigenlijk redelijk goed behandeld werden tijdens de Japanse internering. Het was heel belangrijk om de strenge regels te volgen en geen opvalende tegendraadse dingen te doen.

De naoorlogse tijd in Nederlands Oost-Indië

Na de oorlog ontstond vanuit Yogyakarta de zogenaamde 'Indonesische Vrijheidsbeweging' (Bersiap) die de Europeanen het land uit wilde jagen. Het gezin Ollongren heeft in het begin niet zo veel van gemerkt, omdat het in Yogyakarta – in het oog van de storm – relatief rustig was.

Wel staat een incident scherp in Alexander jr.'s geheugen: onderweg naar huis op de fiets ontmoet hij een Indonesische vrijheidsstrijder net voor zijn huis, maar tegelijk ook tegenover de gevangenis. De vrijheidsstrijder dreigde zijn fiets af te pakken. Echter, een bewaker bij het

Optocht van de Indonesische Vrijheidsbeweging Bersiap. Bron: Tropenmuseum. | Indonesialaisen Vapautusliikeen, Bersiapin, kulkue. Lähde: Tropenmuseum.

gevang riep: "Laat hem met rust!" Alexander mocht zijn fiets houden.

Toch trokken steeds meer Europese gezinnen richting Jakarta (Batavia). Er was

Koulut olivat olleet sodan aikana kolme vuotta suljettuna ja kun Alexander jr lopulta taas pääsi jatkamaan kouluunsa, hän meni kolmannelle luokalle. Pian hänet sijoitettiin neljännelle luokalle ja kolme kuukautta myöhempin hän pääsi omasta tahdostaan viidennelle. Vuotta myöhempin (1946) hän oli suorittanut koulunsa loppuun ja hänen todistuksensaan komeilivat hyvät arvosanat matematiikassa ja englannissa. Muut aineet eivät hänen mukaansa olleet niin tärkeitä, koska hän halusi opiskella matematiikkaa ja tähtitiedettä.

Takaisin Eurooppaan

Singer kustansi Alexander sr:lle puoli vuotta kestävän loman Australiaan niin että hän palautuisi sota-ajan puitteiden seurauksista. Palattuaan Indonesiaan hän sai siiron Thaimaan, missä hänestä tuli Singerin johtaja. Vuonna 1957 Alexander

toen nog geen sprake van een gedwongen verhuizing, maar de mensen voelden zich veiliger tussen de andere Europeanen in Jakarta.

De scholen waren tijdens de oorlog drie jaar gesloten geweest en toen Alexander jr. weer naar school kon werd hij in de derde klas geplaatst. Binnenkort mocht hij naar de vierde klas en na drie maanden werd hij op eigen verzoek naar de vijfde klas overgeplaatst. Het jaar daarna (1946) deed hij eindexamen met hoge cijfers voor wiskunde en Engels, de andere vakken waren volgens hem niet zo belangrijk, hij wist toen al dat hij wiskunde en sterrenkunde wilde gaan studeren.

Terug naar Europa

De Singer maatschappij trakteerde Alexander sr. met gezin op een half jaar vakantie naar Australië om daar bij te komen na de ontberingen tijdens de oorlog. Na terugkeer in Indonesië werd vader Alexander

Alexander jr. achter een telescoop aan de universiteit van Lund in Zweden. Bron: Alexander Ollongren. | Alexander jr teleskoopin ääressä Ruotsissa Lundin yliopistossa. Lähde: Alexander Ollongren.

sr. jää varhaiseläkkeelle terveysongelman takia ja hänen muutti vaimonsa Adelen

Alexander en Gunvor tijdens een feest in sociëteit Minerva in Leiden. Bron: Alexander Ollongren. | Alexander ja Gunvor Leidenin Minerva-opiskelijayhdistyksen juhlassa. Lähde: Alexander Ollongren.

overgeplaatst naar Thailand, waar hij directeur werd van Singer Thailand. 1957 ging Alexander sr. wegens gezondheidsre-

kanssa Alankomaihin, missä he elivät loppuelämänsä. Heidän tuhkansa siroteltiin heidän omasta, ymmärettävästi laivasoupseerin taustasta johtuvasta toivo-muksestaan, mreneen.

Alexander jr. päätti Australian loman aikana, että hän halusi opiskella Leidenin yliopistossa matematiikkaa, fysiikkaa ja tähtitiedettä. Leiden on niittänyt mainetta etenkin tähtitieteen saralla ja hänellä oli myös sukulaisia siellä. Niinpä hän matkusti 3 viikkoa raatilaivalta Alankomaihin. Hän sai opiskelupaikan Leidenin yliopiston matematiikan ja fysiikan osastolta vaikka opintovuosi olikin jo alkanut neljä viikkoa aiemmin. Alku oli hänelle hankala, koska hänen Indonesian koulupohjansa osoittautui riittämättömäksi ja koska opiskelutempo oli niin korkea. Silti hän sinnikyydellään sai kurottua eron kiinni. Vuonna 1955 hän sai suoritettua opintonsa loppuun ja hän väitti myöhemmin

denen met vervroegd pensioen en hij verhuisde met zijn vrouw Adele naar Nederland, waar beiden ook overleden zijn. Hun as werd op eigen verzoek van de voormalige marine-officier over zee verspreid.

Tijdens de vakantie in Australië had Alexander jr. besloten dat hij naar Leiden zou gaan om daar wis-, natuur- en sterrenkunde te studeren. Leiden stond goed bekend als onderzoeksinstiutuut in de sterrenkunde en bovendien had hij familie daar in de buurt wonen. Hij ging met een vrachtschip richting Nederland, de reis duurde in die tijd drie weken. Hij werd ingeschreven als student bij de faculteit wis- en natuurkunde aan de Leidse Universiteit, ondanks dat het onderwijs al vier weken gaande was. Het begin was moeilijk voor Alexander jr., de vooropleiding in Indonesië bleek onvoldoende en het studietempo was hoog. Hij studeerde heel intensief en het lukte hem om langzamerhand het vereiste niveau

tohtoriksi tähtitieteessä vuonna 1962. Sen jälkeen hän teki pioneerityötä uuden opiskelualueen, *tietotekniikan*, hyväksi. Vuonna 1980 hänet nimettiin teoreettisen tietotekniikan professoriksi.

Vuonna 1965 hän meni naimisiin ruotsalaisen Gunvor Lundgrenin (1942) kanssa. Heillä on kaksi lasta, Kajsa (1967) ja Peter (1970). Kajsa toimii Amsterdamin kaupungin varapormestarina. Peter on pankkialalla.

Tämä artikkeli perustuu Alexander ja Gunvor Ollongrenin haastatteluun.

Rune en Margot Frants
Käännös: Minna Räty

Alexander en Gunvor in de tuin in Oegstgeest (2017). Bron: Alexander Ollongren. | Alexander ja Gunvor pihalla Oegstgeestissä (2017). Lähde: Alexander Ollongren. >>

te bereiken. In 1955 legde hij het doctoraal examen in wis- en natuurkunde af en vervolgens promoveerde hij in de sterrenkunde in 1962. Na zijn promotie heeft hij pionierswerk verricht door het nieuwe vakgebied *informatica* te introduceren in Nederland. In 1980 is hij benoemd tot hoogleraar *theoretische informatica*.

In 1965 trouwde hij de Zweedse Gunvor Lundgren (1942). Ze hebben twee kinderen, Kajsa (1967) en Peter (1970). Kajsa is wethouder en locoburgemeester van Amsterdam, Peter is werkzaam in de bankwereld.

Dit artikel is tot stand gekomen op basis van interviews met Alexander en Gunvor Ollongren.

Rune en Margot Frants

Carel
van
Bruggen

Katujen nimet

Jarenlang heb ik op de hoek van de Jan Steenlaan en de Johannes Vermeerstraat in Heemstede gewoond. Via de Anton Mauvestraat liep ik met de hond naar de Tooropkade en via de Rembrandtlaan en de Meindert Hobbemastraat liepen wij weer terug. Vanaf 2009 wonen wij daar niet meer, maar wanneer ik hier in Haarlem het voetgangersbruggetje bij ons huis over ga, sta ik meteen in de Saenredamstraat. Via de Maarten van Heemskerkstraat rijd ik met de fiets naar de stad. Hier in Haarlem zijn het vooral Haarlemse schilders uit de zeventiende eeuw naar wie de straten in deze schildersbuurt vernoemd zijn. Grebber, Soutman en Verspronck waren mij als geboren Amsterdammer niet bekend, maar nu wel. En uiteraard is er een Frans Halsplein hier in

Haarlem zoals er in Amsterdam het Rembrandtplein is. Het Haarlemse Frans Halsplein heeft overigens weinig allure en kan niet tippen aan het Amsterdamse Rembrandtplein. Maar toch.

Als kind groeide ik op in Amsterdam en daar kreeg ik de namen van de zeventiende eeuwse kunstschilders met de paplepel ingegoten. Het Rembrandtplein noemde ik al, maar daar bleef het niet bij. Met mijn moeder bezocht ik de markt in de Albert Cuypstraat, ging ik met de tram door de Ferdinand Bolstraat en liep ik over de Ruysdaelkade. Overigens zeiden al die namen mij als kind niets. Pas toen ik als elfjarige met mijn schoolklas voor het eerst het Rijksmuseum bezocht en oog in oog met het Jood-

täällä Haarlemissa on Frans Halsplein niin kuin Amsterdamissa on Rembrandtplein. Haarlemiin Frans Halsplein on muuten varsin vähän loistokas, eikä sitä voi verrata Amsterdamin Rembrandtpleiniin. Mutta kuitenkin.

Lapsena asuin Amsterdamissa ja siellä sain jo päähäni 'puurolusikalla' 1600-luvun taiteilijoiden nimet. Rembrandtpleinin jo mainitsin, muttei se siihen jäänyt. Äitiini kanssa kävimme torilla Albert Cuypstraatilla, menin raitiovaunulla Ferdinand Bolstraatia ja kävelin Ruisdaelkadella. Nuo nimet eivät kyllä lapsena sanoneet minulle mitään. Vasta kun 11-vuotiaana kävin koululuokkani kanssa ensi kertaa Rijksmuseumissa ja seisoin silmätyksin Rem-

se Bruidje van Rembrandt stond, begon ik te begrijpen wat al die moeilijke straatnamen betekenden.

Hoe zou dat in Finland zijn vroeg ik mij af. Nooit nog was ik de naam van een Finse kunstschilder als straatnaam tegen gekomen en in een Finse schildersbuurt ben ik ook nog nooit terecht gekomen. Nou weet ik wel dat er in het Finland van de zeventiende eeuw weinig geschilderd werd en dat de omstandigheden daar heel anders waren dan in Nederland, maar aan het einde van de negentiende eeuw waren er wel degelijk goede en bekende kunstschilders. Ik denk dan bijvoorbeeld aan Akseli Gallen-Kallela, Albert Edelfelt, Pekka Halonen en Hugo Simberg. Achter hun namen heb ik woord 'katu' (straat) geplakt en ben via Google op zoek gegaan naar straten met hun naam. Een rijke oogst is het niet geworden.

brandtin 'juutalaisen morsiamen' kanssa, aloin ymmärtää mistä ne vaikeat katujen nimet tulivat.

Miten Suomessa oikeastaan on, mietin itsekseen. Ei ole koskaan Suomessa tulut vastaan suomalaisen taidemaalarin nimeä kadun nimenä, enkä ole koskaan ollut suomalaisella taiteilija-alueella. Tiedän kyllä, että Suomessa 1600-luvulla maalattiin varsin vähän, ja olosuhteet siellä olivat muutenkin ihan toiset kuin Alankomaissa, mutta 1800-luvun lopulla oli kyllä todella hyviä ja tunnettuja taiteilijoita. Mieleeni tulevat esimerkiksi Akseli Gallen-Kallela, Albert Edelfelt, Pekka Halonen ja Hugo Simberg. Liitin heidän nimensä 'katu'-sanen eteen, ja etsin Googlen kautta katuja heidän nimillään. Eipä tullut suurta tulosta. Vain Porissa näyttää olevan Callen-Kallelan katu. Eikä ole ihme, että siellä on katu hänen nimellään.

Alleen in Pori blijkt een straat te zijn die Gallen-Kallelan katu heet. Dat er daar een straat naar hem vernoemd is, is niet verwonderlijk. Hij is er geboren. Namen van andere schilders vond ik niet in die buurt. Evenwijdig aan de Gallen-Kallelan katu loopt de 'Valtakatu' oftewel Machtstraat. Ook vind je er de Regerings- en Vrijheidsstraat.

Hän oli syntynyt Porissa. Muiden taiteilijoiden nimiä ei löytynyt sen lähistöltä. Gallen-Kallelan kadun suuntaisena on Valtakatu. Löytypä myös Hallituskatu ja Vapaudenkatu.

De Pekka Halonenstraat in, Kuopio | Pekka Halosen katu, Kuopio

Albert Edelfelt is in Porvoo geboren en gestorven. Niet verwonderlijk dat daar een smalle straat (kuja) en een weg naar hem vernoemd zijn. Elders wordt hij niet aan de openbare weg geëerd.

Pekka Halonen heeft een straat gekregen in Kuopio. Zijn 'buurman' Sibelius uit Tuusula kreeg daar ook een straat. Hetzelfde geldt voor Lönnrot en de Kalevala. Hugo Simberg heeft voor zover ik kon

Albert Edelfelt oli syntynyt ja kuollut Porvoossa. Ei siis ihme, että siellä kapea kuja ja tie on nimetty hänen mukaansa. Muualla ei ole häntä kunnioitettu antamalla hänen nimeänsä julkiselle tielle.

Pekka Halonen saanut nimensä kaulle Kuopiossa. Siellä on myös hänen tuusulalaisen 'naapurinsa' Sibeliuksen mukaan nimetty katu. Sama koskee myös Lönnrotia ja Kalevalaa. Hugo Simberg ei ole saanut nimistään katua, ainakaan en olen sitä voinut löytää. Kaduille nimen antaminen taiteilijoiden ja kirjailijoiden mukaan ei näyty Suomessa olevan perinne. Eräs suomalainen, kansainvälisti hyvin arvostettu kulttuurihenkilö, arkkitehti Alvar Aalto, on huomattava poikkeus. Hänen mukaansa on nimetty uusi yliopisto, Aalto Yliopisto, joka on muodostettu yhdistämällä saman nimen alle Teknillinen, Taideteollinen ja Kauppakorkeakoulu.

ontdekken nergens de eer gekregen van een naar hem vernoemde straat. Straten een naam geven van schilders en schrijvers blijkt in Finland geen traditie te zijn. Voor één Finse cultuurdrager van internationale statuur heeft men overigens een uitzondering gemaakt en wel voor architect Alvar Aalto. Naar hem is een nieuwe universiteit vernoemd. Een universiteit die in Espoo gesitueerd is en die ooit Technische Hogeschool heette, maar die, nadat de kunst- en designacademie en de economische hogeschool aan die universiteit zijn toegevoegd, de trotse naam Aalto University kreeg. En zoets hebben wij zelfs in Nederland nog niet gepresteerd.

Carel van Bruggen

Sen kotipaikka on Espoo, missä Teknillinen Korkeakoulu jo sijaitsi. Sellaiseen ei edes meillä Alankomaissa ole vielä päästy.

Carel van Bruggen

Käännös Pirkko van Bruggen

Bericht uit Finland

in mei waren het bij elkaar zeven dagen, dat de vlag gehesen moet worden; om acht uur 's morgens. En die vlag moet dan 's avonds bij zonsondergang weer naar beneden gehaald worden. Soms wat vermoeid werk.

En tijdens dit jubeljaar (misschien continu?) zijn er van hogerhand nog meer vlagdagen aangewezen, wel zeven, bijvoorbeeld voor Helene Schjerfbeck, een kunstenares, die steeds bekender wordt (ook in Nederland) of ter gelegenheid van de dag van kinderrechten.

Peter
Starmans

De Finse vlag

Wat wordt er in Finland in de loop van een jaar niet afgevlagd. De Finse witte vlag met blauw kruis erop moet gehesen worden ter gelegenheid van de Kalevaladag, ter ere van Mikael Agricola of bijvoorbeeld voor de dichter van het Finse volkslied, Johan Ludvig Runeberg; maar ook ter gelegenheid van Vader- en Moederdag, vanwege de oorlogsveteranen of de dag van de gevallen. En ga zo maar door. Ik weet er als 'vlagman' van mijn eigen woongemeenschap alles van. Vooral

Viestejä Suomesta

Suomen lippu

Suomessa on aivan uskomaton määrä vihollisia liputuspäiviä!

Esimerkkejä mainitakseni sinivalkoinen lippu nousee salkoon Kalevalanpäivänä, Mikael Agricolan päivänä ja Suomen kansallislaulun kirjoittaneen runoilija Johan Ludwig Runebergin päivänä, mutta myös äitiinpäivänä, edelleen liputetaan sotiemme veteraanien kunniaksi ja samoin kaatuneiden muistopäivä on aina valtakunnallinen liputuspäivä. Taloyhtiömme liputuksesta huolehtiminen on langennut minun kunniatehtäväksi ja siksi tiedän, mistä kirjoitan! Jo yksin toukokuussa liputuspäiviä kertyi yhteensä seitsemän! Se tarkoitti, että klo 8 aamulla lippu nousi salkoon. Illalla au-

ringonlaskun aikoihin liputus päätti. Kylähän se joskus työstä käy.

Suomen juhlavuoden kunniaksi on liputuspäivien määrää entisestäänkin lisätty seitsemällä. Esimerkinä mainittakoon liputus taidemaalari Helene Scherfbeckin kunniaksi (10.7.). Hänet tunnetaan yhä laajemmin maailmalla, myös Hollannissa. Edelleen suunnitellaan liputusta lasten oikeuksien päivälle.

Edesmenneen presidenttimme Mauno Koiviston hautajaisseremonioiden yhteydessä viime helatorstaina näimme – osin TV:n välityksellä – konkreettisen esimerkin Suomen lipun kunnioittavasta käsittelystä, kun nuoret kadetit Hietaniemen hautausmaalla ennen presidentin arkun hautaan laskua poistivat arkun päällä ol-

Bij de begrafenis van president Mauno Koivisto op Hemelvaartsdag 2017 werd uiteindelijk (na een lange, maar waardige begrafenisplechtigheid) op het uiterst verzorgde kerkhof Hietaniemi de Finse vlag, die over de kist van de geliefde Finse oud-president lag, door jonge cadetten met zoveel zorgvuldigheid eraf gehaald en daarna ceremonieel opgevouwen, dat ik toen pas goed begreep, hoe belangrijk dit symbool is voor Finland. De Finse vlag is heilig! De geschiedenis van de Finse vlag en het Finse wapen is overigens zonder meer de moeite van het bestuderen waard!

De tulp

Een krachtig symbool van Nederland is de tulp. Op 15 mei werd door een Nederlandse delegatie van de organisatie Finland 100, in aanwezigheid van de Finse ambassadrice in Den Haag en de Nederlandse ambassadeur in Helsinki, een

leen Suomen lipun taittaen sen sotilaallisem tarkoin harkituin menoin. Siinä oli jotaan hyvin koskettavaa. Itsekin tajusin vasta tuolloin, kuinka tärkeä symboliarvo omalla lipulla on suomalaisille. Se kertoo raskain menetyksin saavutetusta itsenäisydestä. Suomen lippu on pyhä!

Tulppaanit

Tulppaanit on Hollannin vahva symboli.

Toukokuun 15. päivä Hollannista saapui sikäläisestä Suomi 100-järjestöstä valtuuskunta Suomeen. Delegaatioon kuului myös Haagissa toimiva Suomen suurlähettiläs Katri Viinikka. Paikalla oli myös Hollannin suurlähettiläs Cees Bansema, kun lähetystö ojensi juhlavasti presidentti Sauli Niinistön puolisolle rouva Jenni Haukille leikkokukkakimppuna Hollannissa kehitetyn uuden tulppaanilajikkeen, joka on saanut nimekseen Suomi 100 maamme juhluvuoden kunniaksi.

nieuwe tulp 'Suomi 100' als grote bos snijbloemen aangeboden aan Jenni Haukio, de vrouw van president Niinistö. Het was eerst de bedoeling, dat deze nieuwe tulp in de Keukenhof aan Jenni Haukio zou worden aangeboden, maar dat lukte niet vanwege het te drukke tijdschema van het Finse presidentiële paar tijdens dit jubileumjaar. Dan dus maar in Mäntyniemi, de woning van de Finse president in Helsinki. Het is overigens een misvatting te denken, dat de naam van die tulp bijvoorbeeld 'Jenni' zou zijn, hoe charmant en populair deze vrouw in Finland ook is, want Jenni Haukio is slechts de beschermvrouw van deze tulp.

Mevrouw Haukio nam overigens met charme de prachtige vaas Hollandse tulpen als blijk van Nederlandse erkenning van de honderdjarige Finse republiek en als felicitatiegeschenk aan het Finse volk tijdens het jubeljaar SUOMI FINLAND 100 in ontvangst.

Alkuperäinen tarkoitus oli ojentaa tämä uusi tulppaanit rouva Haukiolle Hollannin Keukenhofissa, mutta se ei onnistunut presidenttiparin tiukan aikataulun vuoksi itse juhlavuotena. Nyt siis se tapahtui Mäntyniemessä, Suomen presidentin virka-asunnossa. Jenni Haukio toimii tämän tulppaanin suojeilijana.

Rouva Haukio otti ihastuneena vastaan tämän tulppaanikimpun. Olihan se Hollannin kunnianosoitus Suomelle sen satavuotisesta itsenäisyystä ja onnitelulahja koko Suomen kansalle Suomi 100 -juhlavuotena.

Tulppaanit olivat kaunis ele Hollannin puolelta, mutta toisaalta oli vahinko, että tämä lahja, joka oli tarkoitettu koko Suomen kansalle, sai kovin vähän julkisuutta mediassa. Suomen juhlivalle kansalle kehitetyt tulppaaninsipulit saapuvat vasta tulevana syksynä Suomeen ja osa niistä istutetaan Naantalin Kultarantaan,

Een geslaagde Nederlandse geste overigens, dat wel. Maar toch vind ik het enigszins jammer, dat dit geschenk aan Finland, aan het Finse volk dus, relatief weinig publiciteit kreeg. Als nieuwe, voor het jubilerende Finse volk ontwikkelde tulpenbollen komen ze pas in de loop van de komende herfst naar Finland en krijgen dan in de tuinen van Kultaranta bij Naantali en van Mäntyniemi in Helsinki een welverdiende plaats. Hopelijk ook in openbare parken van Helsinki, Turku of waar in Finland dan ook. Die aan Finland geschonken tulpenbollen gaan in het voorjaar 2018 dan bloeien en zullen in de loop van dat jaar zeker ook bewonderd kunnen worden door het Finse publiek. Waar de tulpenbollen 'Suomi 100' in Finland verder geplant zullen worden, is nog niet helemaal duidelijk, vertelde de ambassade. Hopelijk zal deze tulp op de een of andere manier daarna (of in deze herfst al) besteld en voor een democratische

osa Helsinkiin presidentin virka-asunnon Mäntyniemisen puutarhaan. Toivon muukaan osa myös Helsingin tai Turun puistoihin kaiken kansan ihailtavaksi. Suomelle lahjoitetut tulppaaninsipulit kukkivat siten vasta keväällä 2018 ja suomalaiset pääsevät niitä ihaleamaan. Vielä ei ole tiedossa, minne näitä tulppaaninsipuleita tullaan istuttamaan, suurlähetystöstä kerrottiin. Toivottavasti kuitenkin täitä tulppaanilajia voivat myös tavalliset kansalaiset ostaa demokraattiseen hintaan ja istuttaa omaan puutarhaansa!

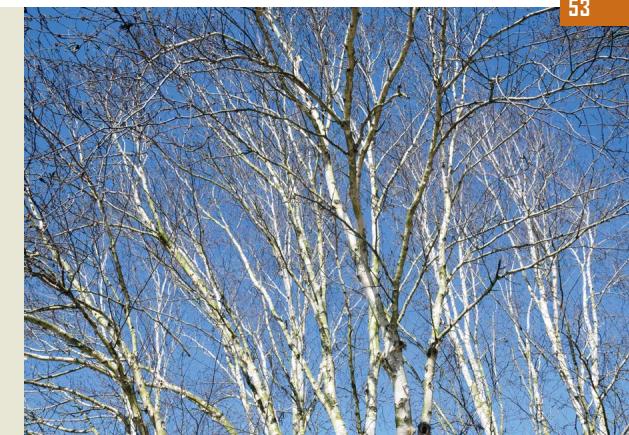
Joka tapauksessa tämän Hollannin anataman ruhtinaallisen lahjan sisäinen arvo on Suomelle päävänsevä. Tulppaanilla yleensä on Hollannissa suuri symbolinen ja kultuurinen merkitys ja siitä olisi paljonkin kirjoittettavaa. Ajatellaanpa vaikka Rembrandtin kuuluisaa maalausta 'Tohtori Tulpin anatomian luento'. Siitä kenties myöhemmin kun vuonna 2018 nämä

prijs gekocht kunnen worden door mensen, die een paar van die mooie Nederlandse Suomi-100-tulpen ter versiering in hun tuin willen hebben. Maar deze nieuw ontwikkelde tulp zal toch niet echt goedkoop worden! Dat alles vernemen we later nog wel, hoop ik.

De inhoudelijke waarde van dit echt vorstelijke Nederlandse geschenk voor Finland is overduidelijk. Over de symboliek en de culturele betekenis van de tulp voor Nederland zou veel te schrijven zijn, te beginnen bij professor Tulp van Rembrandt! Misschien gebeurt dat ook, als de tulp in 2018 uiteindelijk in Finland gaat bloeien.

De berk

Een sprekende representant van de natuur in deze meer noordelijke streken is de berk. Het ontwaken van deze mooie boom in het voorjaar is steeds weer zo ontroerend, vanwege de lichtheid van de

Suomelle lahjoitetut tulppaanit vihdoin kukkivat.

Koivu

Koivulla on erityinen merkitys Pohjolan luonnossa.

Tämän kauniin herkän puun heräämisen alkukevään vihreyteen on aina kos-

bast en de klarheid van het uitermate frisse groen van die kleine blaadjes, waar de nog steeds laagstaande zon af en toe doorheen schijnt. De berk is als houtmateriaal ook belangrijk: omdat het goed, snel en lang brandt, omdat het gemakkelijk te snijden is, omdat het bijvoorbeeld bij de meubelindustrie gebruikt kan worden.

Als ik het via de internetsite van de organisatie Finland 100 goed begrepen heb, wordt er in november van dit jubeljaar een berkenbos in de Haarlemmermeer bij Nieuw Vennep aangeplant, het 'birch tree park'. Dit lijkt me een fijn Nederlands initiatief en ik kan de organisatie Finland 100 er alleen maar veel succes mee toewensen!

Bij het thema berk denk ik ook aan meubels van Alvar Aalto, wiens tentoonstelling in het Ateneum net geopend is en die een internationaal beroemd Fins designer en architect is, een boegbeeld

van Finland 100. Overigens wordt ook op andere manieren de berk als grondstof voor Finse producten verwerkt, voor xyloproducten bijvoorbeeld of voor mooie en tevens typische Laplandse schoenen of rugzakjes van berkenbast. De berk en ook de in het barre Lapland voorkomende dwergberk zijn via schilderijen bij Finse kunstkenners en via illustratieve foto's in voorjaar, zomer, herfst en winter bij toeristen welbekend.

Hierbij moet ik nu denken aan de bekende Finse designer Anu Pentik, die Lapland op allerhand manieren in haar kunst verwerkt en die kortgeleden in Helsinki een uitgebreide en apart voor het jubileumjaar samengestelde tentoonstelling verzorgde, die zeer interessant was en veel publiek trok. Pentiks inspiratie ontstond en ontstaat in Lapland: stenen, mos, moerasklei, het bijzondere licht, de aparte kleuren, licht en donker. Mooie voorbeelden van Finse designkunst bieden

eli koivupuisto, koivikko. Todella hieno hollantilainen aloite! Toivotamme onnea ja menestystä aloitteelle!

Koivu huonekalumateriaalina tuo mieleen myös maailmankuulun suomalaisen arkkitehdin ja muotoilijan Alvar Aallon. Häntä voi pitää Suomi 100 -vuoden keulakuvana. Koivua hyödynnetään mutuen myös muillakin tavoin suomalaisten tuotteiden raaka-aineina. Tästä esimerkkinä kylitolituotteet, koivun tuosta tehdyt tuohivirsut tai tuohireput. Koivu ja myös karussa Lapissa kasvava lyhytkasvuinen arktinen koivu ovat turisteille tuttuja suomalaisten taiteentuntijoiden ja eri vuodenaijoksi kuvaavien taulujen kautta.

Tässä kohden mieleeni tulee suomalainen muotoilija Anu Pentik, joka monin tavoin on jo vuosikymmeniä työstänyt taitteessaan Lapin luonnosta saamiaan ideoita ja jolla vähän aikaa sitten oli Helsingissä suuri näyttely, mihin hän oli luonut tai-

de werken van Anu Pentik wel. Die zullen misschien en hopelijk via de pas geopende Pentik-winkel in Utrecht en eventueel latere filialen, het Nederlandse publiek bevalLEN en daar een zegetocht gaan beginnen. Dat dat moeilijk is in Nederland weten de managers van Arabia, Humpila, Iittala, Palmroth en andere bekende Finse merken maar al te goed. Vaste voet krijgen in Nederland en dan economisch succes behalen is geen kleinigheid. We wensen de Pentik-winkel alle goeds toe in de toekomst! De Finse firmanten van het gerenommeerde textielbedrijf Finlayson uit Tampere doen toch ook hun best met nieuw ontworpen Tom-of-Finland-design op lakens en slopen hun marktpositie te verbeteren. Dat lijkt een succes te worden. Waarom Anu Pentik dus niet?

Aanvulling

Op de radio (via hoorspel en documentaire) en in de kranten werd de neergang van

detta erityisesti Suomen juhlavuotta ajattelen. Näyttely oli yleisömenestys. Pentik saa inspiraationsa juuri Lapista. Lapin kivet, suot, sammal, savi pohjoisen valo, omintakeiset värit, valo, pimeys. Pentikin työt ovat loistavia esimerkkejä suomalaisesta design-muotoilusta parhaimmillaan. Toivottavasti Utrechtissa Hollannissa vastikään avattu Pentik-kauppa ja mahdolliset myöhemmät haaraklikkeet miellyttävät myös hollantilaista makua ja sielläkin voittokulku alkaa! Tämä ei ole itsestään selvää Hollannissa, sen tietäväät Arabian, Humpilan, Iittalan ja Palmrothin managerit samoin kuin muut suomalaiset tuotemerkit. Ei ole pikkuasia saada jalansijaa ja taloudellista menestystä Hollannissa. Onnea je menestystä Pentikin liikkeelle! Uudistetun Finlayson tekstiililukkiin suomalaiset yhtiökumppanit Tampereelta yrittävät myös parhaansa suunnittelemaan Tom of Finland -kuvioisilla lakanilla

Nokia, maar ook het opnieuw opkomen-de Nokia behandeld. Het verhaal met de gsm liep af, maar de mogelijkheden van netwerken en allerhand, wat daarmee samenhangt, lijken Nokia weer grote kanssen in de toekomst te bieden.

De Nederlandse kunst, dit keer met de geslaagde tentoonstelling in het Sinebrychoff Museum van Caesar van Everdingen uit Alkmaar, een tijdgenoot van Rembrandt, kreeg ruime aandacht; de sociale functie en onderlinge relatie van Hollandse schilders uit de zeventiende eeuw, Johannes Vermeer, Pieter de Hooch en vele anderen, werden belicht via de besprekking van een grote tentoonstelling in Parijs.

Peter Starmans

ja tyynyliinoilla ja yrittävät näin parantaa markkina-asemaansa. Näyttää siltä, että menestystä on! Miksei siis myös Anu Pentikin kohdalla myös!

Lisäys

Niin radiossa kuin sanomalehdissä puhutaan Nokian alamäestä, mutta myös Nokian uudesta tulemisesta. GSM – tarina päättyi, mutta näyttää siltä, että verkostot ja kaikki niihin liittyvät mahdollisuudet tarjoavat myös Nokialle uusia suuria mahdollisuuksia tulevaisuudessa.

Todettakoon vielä, että Helsingissä Sinebrychoffin taidemuseossa oli suuri Caesar van Everdingenin näyttely, joka sai suurta huomiota ja oli yleisömenestys.

Peter Starmans
(Käännös: Kaisa Starmans)

Activiteiten in Haarlem rondom de Finse reus Daniël Cajanus

Arnold
Pieterse

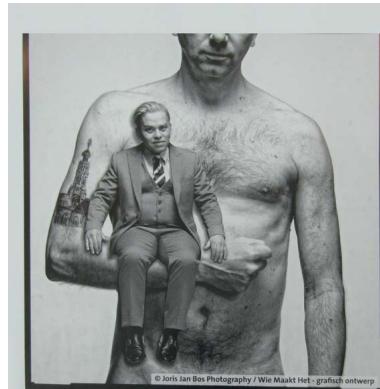
Over de 2,64 meter lange Fin Daniël Cajanus heb ik al eerder geschreven. Dat was in 2010 in het boek 'Fins-Nederlandse relaties, vroeger en nu'. Doordat in de Grote of Sint Bavo kerk in Haarlem op een pielaar zijn lengte staat aangegeven en in de kloostergangen bij het Haarlemse stadhuis een groot schilderij van hem hangt, was deze merkwaardige Fin mij al eerder opgevallen en was ik mij in hem gaan verdiepen.

Dit jaar stond 'Mynheer Cajanus', zoals hij vroeger officieel in Haarlem werd genoemd, in het middelpunt van de belangstelling omdat er op 16 maart een opera over zijn leven in première ging in de Sint Bavokerk. De naam van deze nieuw ge-

schreven Haarlemse stadsopera was 'Cajanus – een gigantische opera'. Zo een honderd zangers, dansers, acteurs en muzici maakten deel uit van dit groots opgezette spektakel.

De opera belicht het bizarre en tragische verhaal van Cajanus, die aan het begin van de achttiende eeuw door Europa trok om zichzelf tentoon te stellen. Uiteindelijk was hij in Haarlem terecht gekomen, waar hij zich uiteindelijk heeft ingekocht in het Proveniershuis en daar tot zijn dood is verzorgd.

Ter gelegenheid van de opera werd in Museum Haarlem ook een kleine tentoonstelling georganiseerd over het leven van Daniël Cajanus. Hiervoor zijn objecten

Cajanus een
gigantische
opera
cajanus.nl
14 t/m 19 maart 2017
Grote of St. Bavokerk
Haarlem
Een productie van Zangstudio Haarlem

Folder waarin 'Cajanus een gigantische opera' wordt aangekondigd. | 'Cajanukseen jättiläisooppera'-esitteen julkaisu.

verzameld uit het Frans Hals Museum in Haarlem, het Boerhave Museum in Leiden, het Leids Universitair Medisch Centrum en het Noord-Hollands Archief in Haarlem.

Levensloop

Daniël Cajanus werd in 1703 geboren in Peltamo, een dorp dat zo een 30 km ten noorden ligt van Kajaani in Midden-Finland. Omdat tijdens de Grote Noordse Oorlog (1700-1721) Russische troepen de kerk van Peltamo in brand hebben gestoken, zijn er veel documenten over de parochianen verloren gegaan. Maar het is wel bekend dat de familie Cajanus afstamde van een Zweeds-sprekende adelijke familie, Gyllenherta, die zich voor 1626 in Kajaani heeft gevestigd. De vader van Daniël Cajanus, Anders Cajanus, heeft theologie aan de Universiteit van Turku gestudeerd en is daarna in 1694 tot dominee in Peltamo benoemd. Hij trouwde met Anna Sculptorius,

Suomalaiseen jättiläiseen Daniel Cajanukseen liittyviä tapahtumia Haarlemissa

Olen jo aikaisemmin, vuonna 2010, kirjoittanut 2,64 metrin pituisesta suomalaisesta Daniel Cajanuksesta kirjassa 'Fins-Nederlandse relaties, vroeger en nu'. Mielenkiintoni herätti Haarlemin suuresta Sint Bravo kirkossa oleva pylväs, joka kuvasi Danielin pituutta. Myös Haarlemin kaupungintalolla on Danielia esittävä suuri maalaus. Päätin perehtyä lähemmin tähän silmiinpistävään suomalaispersoonaan.

Tänä vuonna oli 'Herra Cajanus', kuten häntä virallisesti Haarlemissa kutsuttiin, mielenkiannon kohde, koska maaliskuun 16. päivänä oli hänen elämästään kertonan oopperan ensi-ilta Sint Bravo kirkossa. Tämän uudelleen sovitettun Haarlemin

kaupunginoopperan esittämän näytöksen nimi oli 'Cajanus – jättiläismäinen ooppera'. Tähän suureen spektaakkeiliin osallistui noin sata laulajaa, tanssijaa, näyttelijää ja muusikkoja.

Ooppera kertoo Daniel Cajanuksenoudosta ja traagisesta elämästä. Daniel matkusti 1700-luvun alkupuolella ympäri Eurooppaa esittelemässä itseään. Lopuksi hän päätyi Haarlemiin, missä hän osti elinkäisen ylläpidon Proveniershuis-hoitokodissa.

Ooperan lisäksi Haarlemin museo järjesti myös pienien näyttelyn Daniel Cajanuksen elämästä. Näyttelyn objektit ovat peräisin Frans Hals museosta Haarlemis-

<< Schilderij van Daniël Cajanus in de kloostergangen van het stadhuis van Haarlem. De schilder is B. Brand. | Maalaus Daniël Cajanuksesta Haarlemin kaupungintalolla. Taulun on maalannut B. Brand.

<< Pilaar in de Sint Bavokerk in Haarlem waarop door middel van strepen de lengtes van Daniël Cajanus (2,64 meter) en de dwerg Paap uit Zandvoort (84 cm) zijn aangegeven. | Sint Bavokerk-kirkossa oleva pilari, jossa on merkattuna Daniël Cajanuksen (2,64 m) ja Zandvoortin Paap-kääpiön (84 cm) pituudet.

58

ta, Boerhave museosta Leidenistä, Leidenin Yliopiston Medisch Centrumista ja Pohjois-Hollannin arkistosta Haarlemista.

Elämänselvitys

Daniel Cajanus syntyi Kajaanista 30 kilometriä pohjoiseen pään olevassa Peltamon kylässä vuonna 1703. Suuri osa Peltamon kirkon väestörekisteriasia-kirjoista tuhoutui Pohjan Sodaan aikana (1700–1721), kun venäläiset polttivat kirkon. Mutta se tiedettiin, että Cajanuksen suku oli peräisin ruotsinkielisestä Gyllenhiettan aatelissuvusta, joka jo ennen vuotta 1626 muutti Kajaaniin. Daniel Cajanuksen isä, Anders Cajanus, oli opiskellut teologiaa Turun yliopistossa, ja hänet valittiin Peltamon papiksi vuonna 1694. Hänen avioitui Anna Sculptoriuksen kanssa. Anna oli kuopiolaisten papin tytär. Perheeseen syntyi seitsemän lasta, joista Daniel oli nuorin.

de dochter van een dominee uit Kuopio. In het gezin zijn zeven kinderen geboren, waarvan Daniël de jongste was.

Dat Daniël Cajanus uitgroeide tot een reus had waarschijnlijk te maken met een goedaardig gezwel in zijn hypofyse, een klein orgaan dat onderaan de hersenen ligt en waar groeihormonen worden geproduceerd. Ook sommige familieleden van Cajanus waren groot uitgevallen. Na zijn overlijden heeft zijn zuster Angela een bezoek gebracht aan Haarlem om zijn erfenis af te handelen en zij werd beschreven als een grote vrouw. Maar haar grootte was niet vergelijkbaar met die van haar broer Daniël en dat gold ook voor de an-

Portret van Daniel Cajanus, geschilderd door Enoch Zeeman in Londen in 1734. Het schilderij is aanwezig in het nationale museum in Helsinki. | Daniël Cajanuksen portetti, jonka on maalannut Enoch Zeeman Lontoossa vuonna 1734. Maalaus on nähtävissä Helsingin kansallismuseossa.

Syy Daniel Cajanuksen jättiläismäisen kasvuun oli luultavasti hyväntaatuinen kasvain aivolisäkkeessä. Aivoisäke on aivojen alaosassa oleva pieni elin, joka se tuottaa kasvuhormoneja. Cajanuksen perheessä oli useampiakin suurikokoisia jäseniä. Danielin kuoleman jälkeen matkusti hänen sisarensa Angela Haarlemin selvittämään Danielin perintösasiaita. Angelasta sanottiin, että hän oli iso nainen. Mutta Angela ja muut veljet ja sisaret eivät yltäneet lähellekään Danielin pituutta. Yhdellä kaukaisella sukulaisella kuului olevan hyvin suuret kädet ja jalat, mikä oli tiettävästi myös kasvuhormoonin yliituloantoa.

Noin vuonna 1723 matkusti Daniel Cajanus Keski-Eurooppaan, missä hän jättiläismäisen kokonsa vuoksi herätti ihmisten huomion. Oltuaan jonkin aikaa Puolan kuninkaan August II:n hovissa ratsuväen sotilaana Daniel matkusti Saksan

dere broers en zusters. Wel zou er een ver familieleden zijn geweest die heel grote handen en voeten heeft gehad, wat er op wijst dat bij hem ook een afwijking was opgetreden in de groeihormonenbalans.

Kort na 1723 is Cajanus naar Midden-Europa getrokken, waar hij door zijn reusachtige afmetingen veel aandacht trok. Na een tijd doorgebracht te hebben aan het hof van koning August II van Polen, waar hij diende als cavaleriesoldaat, reisde hij via Duitsland door naar Engeland. Waarschijnlijk verdiende hij op kermissen en andere openbare gelegenheden genoeg om redelijk in zijn onderhoud te kunnen voorzien.

In Engeland zou hij in een van de grote theaters in Londen in 1734 zijn opgetreden in pantomime toneelstukken, die indertijd heel populair waren. Hij is tijdens zijn verblijf in Engeland twee keer geschilderd en een van deze portretten, waarin hij is afgebeeld in een Pools militair uni-

kautta Englantiin. Sirkusien ja muiden yleisötapahtumien vetonaulana hän ansaitsi luultavasti tarpeksi eläökseen kohtuullisesti.

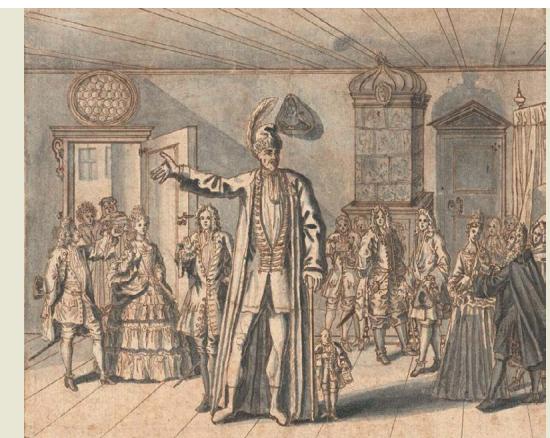
Hänen kerrottiin esiintyneen vuonna 1734 yhdessä Lontoon suurista teattereista pantomiminiäytöksissä, jotka tuohon aikaan olivat hyvin suosittuja. Englannissa olonsa aikana Danielista tehtiin kaksi muotokuvaa. Muotokuva, joka esittää Danielia Puolan sotilasarussa on näytteillä Helsingin Kansallismuseossa. Maalaus ostettiin silloiselta englantilaiselta omistajalta vuonna 1975.

Vuonna 1735 Daniel matkusti Pariisiin, missä hän näytti itseään maksua vastaan yleisölle. Hänen kuuluu myös käyneen kuningas Ludwig XV:n audiensilla. Pariisista hän matkusti takaisin Englantiin, missä vuonna 1742 julkaistiin kirja hänen elämästäään: 'The history of Cajanus, the Swedish Giant, from his birth to the pre-

Een ets van het herenlogement aan de Grote Houtstraat in Haarlem in 1688. In 1707 werd dit omgevormd tot proveniershuis. Hier heeft Daniël Cajanus de laatste jaren van zijn leven gewoond. | Etsaus Haarlemin Grote Houtstraatin herrojen majatalosta vuodelta 1688. Vuonna 1707 se muutettiin palvelataloksi. Tällä Daniel Cajanus asui viimeiset vuotensa.

form, hangt in het nationale museum (kansallismuseo) in Helsinki. Het werd in 1975 aangekocht uit Engels bezit.

Tekening van de Franse graveur Bernard Picard die sinds 1711 in Amsterdam heeft gewoond. Op de voorgrond Daniël Cajanus, met naast hem een dwerg, wat zijn gestalte nog reusachtiger maakt. | Ranskalaisen, vuodesta 1711 lähtien Amsterdamissa asuneen gravyyrin tekijän, Bernard Picardin piirustus. Etualalla Daniël Cajanus, jonka vieressä käpö korostamassa hänen jättiläismäisyyttään.

59

In 1735 is Cajanus naar Parijs gereisd, waar hij zich tegen betaling toonde op publieke bijeenkomsten en hij zelfs ontvangen zou zijn door koning Lodewijk XV. Daarna is hij teruggegaan naar Engeland, waar in 1742 een boek over hem is gepubliceerd: 'The history of Cajanus, the Swedish giant, from his birth to the present time'. Hij werd 'The Swedish giant' ('De Zweedse reus') genoemd omdat Finland in die tijd deel uitmaakte van Zweden.

Hierna heeft Cajanus zich in Nederland gevestigd. Eerst kreeg hij een betrekking bij de herberg 'Blauw Jan' aan de Kloveniersburgwal in Amsterdam. Op een binnenplaats achter de herberg konden bezoekers tegen betaling allerlei exotische dieren bekijken, zoals struisvogels, leeuwen, tijgers en apen. Maar ook mensen met uiteenlopende lichaamelijke afwijkingen werden er 'tentoongesteld', waarbij de reus Cajanus.

sent time'. Häntä kutsuttiin ruotsalaiseksi jätiläiseksi, sillä Suomi kuului tuolloin Ruotsiin.

Sen jälkeen muutti Daniel Cajanus Hollantiin. Hän sai töitä 'Blauw Jan' majatalossa Kloveniersburgwallissa Amsterdammassa. Majatalon suljetulla takapihalla kävivät ihmiset maksua vastaan katsomassa kaikenlaisia eksoottisia eläinlajeja, kuten strutseja, leijonia, tiikereitä ja apinoita. Mutta myös normista pojikkeavia ihmisiä 'pantiin näytteille', niin myös jätiläinen Daniel Cajanus.

Vaikka Daniel ansaitsikin elantonsa sirkuksen vetonaulana, nähtiin hänet myös 'Blauw Jan' majatallossa pelaavan tammea eliitin kanssa. Hänen sukutaustansa papin poikana oli luultavasti hänen edukseen. Hän oli viisas mies, kirjoitti jopa runoja hollanniksi. Yksi Danielin kirjoittamista runoista oli jopa 58 riviä pitkä, ja se otettiin Amsterdammassa vuonna 1747 jul-

Ondanks dat Cajanus zijn geld verdien-de als een soort kermisattractie, zou hij 's avonds in de herberg 'Blauw Jan' dan hebben gespeeld met voorname burgers. Zijn afkomst als zoon van een dominee zal daar wel toe hebben bijgedragen. Hij was zeker niet ongeletterd en hij heeft zelfs gedichten in het Nederlands geschreven. Een van zijn gedichten, dat 58 regels telde, werd opgenomen in een bundel die in 1747 in Amsterdam is gedrukt. De titel van het gedicht was 'Heilzaame en Trouhertige Vermaaninge'.

De herbergier van 'Blauw Jan' erfde in die tijd de herberg de 'Gouden Leeuw' aan de Grote Markt in Haarlem en hierna was Cajanus ook regelmatig in deze stad te zien. In 1745 had hij blijkbaar genoeg geld verdien-d om zijn intrek te kunnen nemen in het Proveniershuis in Haarlem aan de Grote Houtstraat. Het verblijf in het Proveniershuis was niet gratis. De bewoners moesten zich inkopen. Vervol-

kaistuu runokokoelman 'Heilzaame en Trouhertige Vermaaninge'.

'Blauw Jan' majatalon omistaja peri noihin aikoihin majatalon 'Gouden Leeuw' Grote Markt-kadulla Haarlemissa. Siitä lähtien nähtiin Daniel usein myös tässä kaupungissa. Vuonna 1775 hän oli tiettävästi ansainnut tarpeeksi asettuakseen asumaan Grote Houtstraatilla Haarlemissa olevaan Proveniershuis hoitokotiin. Asuminen Proveniershuisissa ei ollut ilmaista. Asukkaat maksoivat etukäteen sovitun summan, ja heillä oli sitten vaativaton täyshoitotoasumisoikeus Proveniershuisissa kuolemaansa asti. Kerran vuodessa saivat asukkaille jaettiin jotain arvokkaampaa.

Daniel Cajanus oli tunnettu persoona Haarlemissa. Mutta ajan myötä hänen liikkumisensa vaikeutui nivelrikon takia. Hän kuoli helmikuun 17. päivänä vuonna 1749. Daniel oli varannut suuren rahasumman mahtavien hautajaisten järjestelyyn.

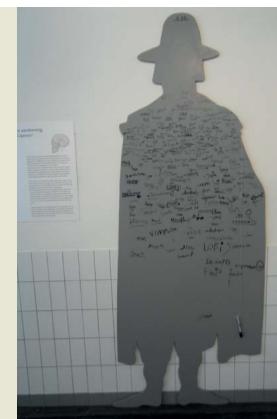
gens konden zij daar tot hun dood blijven wonen en werden ze voorzien van de meest noodzakelijke levensbehoeften (kost en inwoning). Een keer per jaar kregen de bewoners 'preuves' van het bestuur. Dit waren wat meer luxueuze goederen.

Cajanus werd een bekende figuur in Haarlem. Maar na verloop van tijd kreeg hij moeite met lopen door gewrichtsaandoeningen. Op 17 februari 1749 is hij overleden en in zijn testament was een aanzienlijke som geld gereserveerd voor een grootse begrafenis. Hier zijn duizenden mensen voor op de been geweest. Er werd geen gewone baar gebruikt, maar een wagen met vier wielen die door twee paarden werd getrokken. Hij is in de Sint Bavokerk begraven, maar zijn graf is later verkocht en zijn legendarische grote boten zijn in musea terechtgekomen.

Ook na het overlijden van Cajanus werden er nog jarenlang anekdotes over

Schilderij van Daniël Cajanus en het Proveniershuis. | Maalaus Daniël Cajanuksesta ja Proveniershuissästä.

Silhouet op ware grootte van Daniël Cajanus. | Daniël Cajanuksen oikeassa mittakaavassa oleva profiilikuva.

Nachthemd en schoen van Daniël Cajanus. | Daniël Cajanuksen yöpaita ja kenkä.

Borstbeeld van Daniël Cajanus in klei gemodelleerd door Ellen Wolff. | Ellen Wolffin savesta tekemä Daniël Cajanuksen rintakuva.

Hautajaisissa oli tuhansia ihmisiä. Normaali katafalkki ei tullut kysymyksenkään; arkku oli nelipyöräisen, kahden hevoset vetämäν vaunun lavalla. Daniel Cajanus

sai lepopaikan Sint Bavo kirkossa, mutta hänen hautansa on myöhemmin myyty, ja hänen legendaarisen suuria luitaan säilytetään museoissa.

hem verteld. Hij zou zijn pijp hebben aangestoken met een vlam van een lantaarnpaal en uit de verte zou hij er hebben uitgezien als een ruiter te paard.

Tentoonstelling

Ik heb op 24 maart van dit jaar de tentoonstelling over Cajanus bezocht in het Museum Haarlem. Druk was het niet. Ik was op dat moment de enige bezoeker en hoewel het museum officieel open was, wilde de dame van de receptie mij eerst niet eens binnenlaten omdat er geen ander personeel was. Maar nadat ik haar had verteld dat ik speciaal was gekomen voor de tentoonstelling en hier een stukje over wilde schrijven in het krantje van de Vereniging Nederland-Finland, mocht ik toch binnenkomen.

Het bleek een heel kleine tentoonstelling te zijn, in een hoek van de zaal op de benedenverdieping van het museum. Er waren onder andere originele kleding-

Myös Danielin kuoleman jälkeen kerrottiin hänenstä vuosikausien ajan monia anekdootteja. Hänen sanottiin sytyttääneen piippunsa katulyhdyn tulella, ja etäämmältä hän näytti ratsastajalta hevosen selässä, niin kookas hän oli.

Näytely

Kävin tämän vuoden maaliskuun 24. päivänä Daniel Cajanuksen näytellyssä Haarlemmin museossa. Olin silloin ainoa vierailija ja huolimatta siitä, että museo oli virallisen auki, ei minua alunperin edes aiottu päästää sisälle, sillä paikalla ei ollut muuta henkilökuntaa. Mutta kun kerroin, että olin erityisesti tullut Daniel Cajanuksen näytellyn ja halusin kirjoittaa siitä artikkelin Aviisiin, päästettiin minut kuitenkin sisälle.

Näytellylle oli varattu hyvin pieni ala museon alakerrassa olevan salin nurkassa. Näytteille oli laitettu muun muassa Daniel Cajanuksen alkuperäisiä vaatekappaleita

stukken van Cajanus te zien, zoals een nachthemd en schoenen, en een aantal kunstwerken, waaronder een in klei gemaakte borstbeeld.

Bovendien was er een levensgroot silhouet van Cajanus op een muur aangebracht waarop de bezoekers hun naam konden schrijven. Een modern schilderij waarop Cajanus voor het Proveniershuis is afgebeeld, kon worden bewonderd in een gang achter de expositieruimte.

Arnold Pieterse

Literatuur:

- Boreman, Thomas (1742). *The history of Cajanus: the Swedish giant, from his birth to the present time*. Boreman, London.
Pieterse, Arnold en Starmans, Peter (2010). Fins-Nederlandse relaties, Vroeger en nu. Uitgegeven in eigen beheer.
Sliggers, Bert (1978). *Daniel Cajanus (1702/03-1749): de reconstructie van een reus*. Jaarboek Vereniging Haarlem 1978, pp. 9-46.

kuten yöpaita ja kengät, sekä muutamia taideteoksia – yksi niistä oli savesta muotiltu rintakuva.

Seinälle oli myös piirretty Danielin kokoinen siluetti, johon näyttelyyn tutustuneet saivat kirjoittaa nimensä. Salin takana olevan käytävän seinällä riippui moderni maalaus, joka esitti Daniel Cajanusta Provenieshuisin edessä.

Arnold Pieterse

Käänös: Irja Lammers

Lähteet:

- Boreman, Thomas (1742). *The history of Cajanus: the Swedish giant, from his birth to the present time*. Boreman, London.
Pieterse, Arnold en Starmans, Peter (2010). Fins-Nederlandse relaties, Vroeger en nu. Uitgegeven in eigen beheer.
Sliggers, Bert (1978). *Daniel Cajanus (1702/03-1749): de reconstructie van een reus*. Jaarboek Vereniging Haarlem 1978, pp. 9-46.

Word lid! | Liity jäseneksi!

Naam | Nimi _____

Voorletters | Kutsumanimi _____

Man | Mies / Vrouw | Nainen *

*doorhalen wat niet van toepassing is | *poista toinen, jätä vain oikea vaihtoehto

Adres | Osoite _____

Postcode | Postinumero _____

Woonplaats | Asuinpaikka _____

E-mail _____

Telefoonnummer | Puhelinnumero _____

Datum | Päivämäärä _____

Aanmelding als lid 'Vereniging Nederland-Finland':

Uw aanmelding kunt u naar onderstaand postadres sturen of per e-mail naar: info@vnf.nu.

Ilmoittautumisen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen jäseneksi voit lähetää postitse allaolevaan osoitteeseen tai sähköpostitse osoitteeseen: info@vnf.nu

Secretariaat Vereniging Nederland-Finland

**Griffensteinselaan 78
3703 AD Zeist**

Voor vragen: info@vnf.nu

Zo spoedig mogelijk na ontvangst van uw aanmelding sturen wij u een bevestiging met een nummer van Aviisi, de brochure 'Finland in Nederland' en de contributierekening. Nadat wij u als lid hebben ingeschreven ontvangt u automatisch het eerst volgende nummer van ons verenigingsmagazine 'Aviisi'. De contributie bedraagt per jaar (1 januari tot en met 31 december) voor VNF-leden € 27,-. Contributie bedraagt voor bedrijfsleden € 79,- (incl. weblog).

De statuten van de vereniging kunt u op onze website (www.vnf.nu) onder 'De Vereniging' vinden. Met uw aanmelding accepteert u onze statuten. Heeft u geen internet dan sturen wij graag op uw verzoek een exemplaar toe.

Mahdollisimman pian ilmoittautumisen jälkeen lähetämme teille postissa vahvistuksen ja liitteenä kappaleen Aviisi-lehtämme, esitteen 'Suomi Alankomaissa' sekä jäsenmaksulaskun. Kun olet ilmoittautunut jäseneksemme, saat heti seuraavaksi ilmestynyt yhdistyksen jäsenlehden 'Aviisin' numeron. Jäsenmaksu on vuodeksi (1. tammikuuta - 31. joulukuuta). Jäsen sekä samassa taloudessa asuva partneri ja alle 18 vuotiaat lapset 27,- euroa ja yritysjäsen 79,- euroa (sisältää weblogon).

Nettisivultamme www.vnf.nu alaoskikosta «Yhdistys» löydät yhdistyksen säännöt. Ilmoittautuessasi jäseneksi samalla hyväksyt nämä säännöt. Huom. Säännöt ovat toistaiseksi vain hollanninkielellä (Statuten).

